

Advies aan Provinciale Staten		Uw contactpersoon S. Neeskens AD/STG	
Tbv Statenvergadering d.d.	30-05-2023	Doorkiesnummer +31 235145282 neeskenss@noord-holland.nl	
Datum interim commissievergadering	15-05-2023	25 mei 2023	1 28
Onderwerp: Voordracht PCR HeraCless–Groen Staal Tata Steel, Start procedure projectbesluit			

De interim-commissie adviseert:

De voordracht Voordracht PCR HeraCless–Groen Staal Tata Steel, Start procedure projectbesluit als bespreekstuk te agenderen voor de Statenvergadering van dinsdag 30 mei 2023.

6 A-agenda Leefbaarheid, Gezondheid (en Milieu)

6.a.1 Voordracht PCR HeraCless–Groen Staal Tata Steel, Start procedure projectbesluit (A-agenda)

6.a.2 Afdoening moties M23–2022, M170–2022 en M14–2023

Regelmatig is in PS gevraagd om de vergunningverlening, om te komen tot groen staal, te versnellen. Op 21 maart 2023 is met een GS-besluit de procedure gestart om te komen tot een projectbesluit HeraCless voor de eerste fase van verduurzaming naar Groen Staal. GS vraagt PS om te besluiten tot een van toepassing verklaring van de Provinciale Coördinatieregeling op het project HeraCless, om zo een terugvaloptie te creëren voor het geval de invoeringsdatum van de Omgevingswet toch mocht wijzigen. GS Verzoekt de Statenvoordracht in de eerstvolgende commissie te agenderen. Dit is de commissie van 15 mei 2023.

GS lichten in de brief Start procedure projectbesluit HeraCless–Groen Staal van 21 maart 2023 toe hoe uitvoering is gegeven aan de moties M23–2022 ‘motie Zicht op verbetering leefomgeving’, M170–2022 ‘motie Haalbaarheid planning Groen staal CO₂’ en M14–2023 ‘motie Vergunningverlening Groen Staal snelheid geboden’. De commissie wordt gevraagd of deze moties als afgedaan kunnen worden beschouwd.

De commissie en de gedeputeerde wordt gevraagd bovenstaande te bespreken en te besluiten over doorgeleiding van de voordracht PCR en de afdoening van de moties naar de PS-vergadering van 30 mei 2023.

Er hebben zich vier sprekers voor dit agendapunt gemeld. De sprekers krijgen als eerste het woord. De commissie krijgt de gelegenheid de sprekers vragen te stellen.

De heer **Bijl** spreekt in namens Stichting Tuigpaarden Promotie Nederland. In het betoog wordt aangehaald dat op 24 februari 2023 de stichting Tata Steel een brief heeft gestuurd met een voorstel om de problematiek en CO₂-uitstoot terug te brengen naar nul. Tot op dat moment heeft de spreker echter nog geen reactie ontvangen op dit voorstel. Daarnaast heeft de stichting, samen met de Macgroep en Maxwell Betonbouw B.V., de Tweede Kamer een voorstel gedaan over bestemmingsplannen, maar ook hierop is nog geen duidelijke respons gekomen.

Er zijn gesprekken gevoerd met omgevingsdiensten en er staat nog een gesprek met de MRA (Metropoolregio Amsterdam) op de planning, omdat hierover nog niets terug te vinden is in de begrotingen. De spreker benadrukt de urgentie van de transities die moeten plaatsvinden, niet alleen bij Tata Steel maar ook bij andere zware industrieën die impact hebben op de leefomgeving en woonwijken.

De spreker benadrukt dat er vragen zijn gesteld aan de Tweede Kamer en de Raad van State, maar vraagt zich af waarom er classificaties zijn voor bedrijven en bedrijventerreinen als afspraken en regels toch worden genegeerd door multinationals, ten koste van de burgers en de lokale overheid. Deze situatie veroorzaakt dagelijkse overlast in de woonwijken en heeft ook gevolgen voor de natuur.

Daarna wordt de situatie van de Stichting Tuigpaarden Promotie Nederland aangehaald, die na 35 jaar haar hele fokkerij is kwijtgeraakt.

Ondanks de ernst van de situatie, lijkt de overheid en de lokale overheid niets te doen vanwege de zware sancties die een bedrijf kan opleggen bij het intrekken van vergunningen. Dit wordt gezien als een politieke aanpak die de afgelopen 70 jaar na de Tweede Wereldoorlog is ingezet, waarbij economie belangrijker wordt geacht dan de leefomgeving en de natuur.

De spreker verwijst ook naar het stikstofbeleid dat de bouwsector treft. Dit heeft geleid tot het stilleggen van bouwprojecten en het niet kunnen toepassen van emissievrije producten in bouwwerken. Hieruit blijkt een zekere onvrede over de huidige situatie, die wordt toegeschreven aan hebzucht en machtsposities. Het wordt beschouwd als struisvogelpolitiek die gestopt moet worden.

Ten slotte wordt vermeld dat er voorstellen zijn ingediend, die onder meer betrekking hebben op basisregelgeving en specifieke afstanden in wetgeving. Er wordt ook benadrukt dat trillingen, zoals beschreven in artikel 37j van het burgerlijk wetboek, niet worden teruggevonden in de huidige aanpak. De gemeente Wormer wordt genoemd als verantwoordelijke partij voor bepaalde problemen die naar voren zijn gekomen.

De commissie krijgt de gelegenheid tot het stellen van vragen aan de inspreker.

De heer **Wagelaar** (PvdA) bedankt de inspreker voor zijn bijdrage en vraagt hem om verder uit te leggen hoe zijn onderneming verband houdt met Tata Steel en waarom deze sinds vorig jaar stilligt.

De heer **Bijl** legt uit dat zijn onderneming de afgelopen twintig jaar actief is geweest in bouwbegeleiding, projectmanagement en uitvoering. Vanwege de problemen rond CO₂ en stikstof zijn nieuwe projecten stil komen te liggen, wat ook heeft geleid tot het stilvallen van zijn bedrijf. Hij begeleidt ondernemers, gemeenten en overheidsinstanties bij hun projecten, en wanneer deze projecten stilliggen, staat hij als

inleenkracht aan de zijlijn. De inspreker merkt op dat hij een van de grootste ondernemers van Nederland is, met meer dan twee miljoen mensen die gebruikmaken van zijn regelgeving. Hij beschouwt zichzelf als de grondlegger van Zzp'ers en verhuurt zijn diensten aan verschillende partijen, omdat hij gelooft in samenwerking tussen mensen in plaats van alleen te werken of als een multinational.

Mevrouw **Koning-Hoeve** (CDA) uit haar verwarring over de verschillende organisaties die de inspreker in zijn bijdrage noemde. Haar hoofdvraag is of de inspreker, die verwijst naar het voortduren van de activiteiten van Tata Steel, het eens is met het voorliggende plan van groen staal en de intentie om alle emissies te verminderen.

De heer **Bijl** is het niet volledig eens met de suggestie dat groen staal de enige oplossing is. Groen staal is nodig, want er is niet voldoende hout beschikbaar om alles te kunnen realiseren. Er zijn ook andere ontwikkelingen gaande in Nederland die niet over het hoofd gezien mogen worden. Dit is beschreven in de brief aan de Tweede Kamer. De inspreker benadrukt dat Nederland op zichzelf niet de hele wereld van luxe kan voorzien en dat hulp en ondersteuning gericht moeten zijn op de mensen in hun eigen leefomgeving, zowel binnen als buiten Nederland.

De heer **Klein** (ChristenUnie) vraagt de inspreker om zijn standpunt duidelijk te maken en te verduidelijken welke boodschap of vraag hij aan de commissie wil overbrengen.

~~De heer **Bijl** benadrukt bij de commissie dat er goed nagedacht moet worden voordat Tata Steel vrij spel krijgt om door te gaan. Hij vraagt zich af wie hier baat bij heeft, of het alleen voor de aandeelhouders is en hoeveel er geïnvesteerd zal worden en hoeveel winst er jaarlijks uitgekeerd zal worden. Hij merkt op dat Tata Steel volgend jaar wil beginnen met bouwen, maar het nog een aantal jaren zal duren voordat het project voltooid is. De inspreker pleit ervoor dat Tata Steel rekening houdt met de omgeving en de voorstellen serieus neemt, zodat de CO₂-uitstoot al volgend jaar kan worden verminderd. Hij wijst er echter op dat het bouwen van emissievrije gebouwen momenteel niet mogelijk is en dat eerst de CO₂-uitstoot moet worden verminderd om vervolgens emissievrij te kunnen bouwen en compenseren. Anders zou het bouwproces juist leiden tot meer CO₂-uitstoot.~~

De heer **Wiskerke** spreekt in namens Stichting Greenpeace Nederland. De inspreker wijst de commissie op een belangrijke kwestie – de olifant in de kamer – rondom Tata Steel. Dit betreft de kooksfabriek 2. De inspreker benadrukt dat de fabriek niet open kan blijven tot 2030. Dit weekend nog zijn er giftige wolken uitgestoten. De inspreker merkt op dat als de kooksfabriek eerder gesloten wordt, het HeraCless-Groen Staalplan in gevaar komt. Dit een aansprakelijkheidskwestie voor zowel Tata Steel als de Provinciale Staten en de provincie Noord-Holland. De inspreker vertrouwt erop dat Provinciale Staten haar verantwoordelijkheid als bevoegd gezag zal nemen en toezicht zal houden op de kooksfabriek, wat betekent dat de fabriek naar verwachting eerder dan 2030 gesloten zal moeten worden. De inspreker stelt dat de rauwe kooks die geproduceerd worden illegaal zijn en dat het intrekken van de vergunning een mogelijke volgende stap is. De inspreker wijst erop dat Tata Steel aangeeft de gevolgen van de sluiting van de kooksfabriek niet te kunnen betalen. Verder benadrukt de inspreker dat het huidige plan dat voorligt afhankelijk is van het openhouden van de kooksfabriek, wat volgens hem onrealistisch is. Hij verwijst naar het rapport van de Onderzoeksraad voor de Veiligheid dat stelt dat de overheid primair verantwoordelijk

moet zijn voor de gezondheid van omwonenden.

Daarnaast wijst de inspreker erop dat de plannen van Tata Steel strijdig zijn met de Nederlandse circulaire doelstellingen. In het groen staalplan wordt de steenkool vervangen door aardgas, maar het ijzerertsdeel blijft in stand. Dit is ook een schadelijk proces. In Nederland is het doel om in 2030 50% circulair te zijn en in 2050 100%. Tata Steel verwerkt momenteel slechts 15% gerecycled staal, terwijl het Europees gemiddelde 56% is. De inspreker ziet een kans voor Tata Steel om sneller stappen te maken en de kooksfabriek eerder te sluiten.

De inspreker benadrukt dat een plan dat nu in het vergunningsproces wordt opgenomen vroegtijdige sluiting van de kooksfabriek moet omvatten. Hij gelooft dat dit realistisch is en dat dit voorkomt dat er in de plannen een grote aansprakelijkheid ontstaat.

De inspreker merkt op dat Provinciale Staten als bevoegd gezag haar rol kan vervullen door duidelijke kaders en randvoorwaarden te stellen. De inspreker benadrukt dat de huidige kaders en randvoorwaarden niet meetbaar zijn en vaag geformuleerd zijn, zoals 'een positieve impact op de leefomgeving' en 'bedrijfseconomische verantwoordelijkheid'. De inspreker adviseert om met het rapport van de Onderzoeksraad voor de Veiligheid in de hand specifieke en meetbare kaders voor de leefomgeving op te stellen. Dit omvat onder andere het verminderen van de uitstoot van schadelijke stoffen naar nul, het voldoen aan de luchtkwaliteitsnormen van de WHO voor fijnstof, en een minimale vermindering van 45% in CO₂-uitstoot. Hij benadrukt dat binnen deze duidelijke kaders Tata Steel nog steeds staal kan produceren, en dat Greenpeace hier niet tegen is. Zijn advies is dan ook om de plannen te herzien en te zorgen voor zeer duidelijke kaders.

De commissie krijgt de gelegenheid tot het stellen van vragen aan de inspreker.

Mevrouw **Alberts-Oosterbaan** (SP) bedankt voor de inspraak en erkent dat kooksfabriek 2 het grootste probleem is dat al geruime tijd speelt. Ze vraagt hoe Greenpeace hiertegen aankijkt als er morgen wordt overstapt op aardgas in plaats van kookgas te stoken.

De heer **Wiskerke** geeft aan dat Greenpeace blij zou zijn als de kooksfabriek morgen zou sluiten, maar hij betwijfelt of dat zo snel kan gebeuren. Volgens zijn kennis kan een kooksfabriek niet op gas draaien. Hij legt uit dat de kooksfabriek een belangrijke inkomstenbron is voor Tata Steel, omdat ze kookgas produceren uit steenkool en het bijproduct gas gebruiken als energiebron voor de fabriek. Het sluiten van de kooksfabriek zou betekenen dat Tata Steel tijdelijk zou moeten overschakelen op aardgas. Dit brengt echter aanzienlijke kosten met zich mee voor het bedrijf. Greenpeace zou het positief vinden als de kooksfabriek snel zou stoppen, maar benadrukt dat het vroegtijdig sluiten ervan het gevolg is van het onverantwoorde bedrijfsbeleid van Tata Steel: het bedrijf heeft decennialang milieunormen en de gezondheid van omwonenden genegeerd en zichzelf daarmee in deze situatie gemanoeuvreed. Greenpeace is van mening dat het bedrijf zich aan de wet moet houden en hun vervuilende fabriek moet sluiten. Hoewel er altijd argumenten kunnen worden gevonden om de status quo te handhaven, is dat volgens Greenpeace geen geldig argument om de huidige situatie te laten voortduren, zoals ook bij kolencentrales het geval was.

Mevrouw **Alberts-Oosterbaan** (SP) geeft aan dat haar vraag niet bedoeld was om te zeggen dat alles maar moet blijven zoals het is. Ze verwachtte eigenlijk dat het antwoord zou zijn dat de overstap naar gas

weliswaar nog steeds CO₂-uitstoot met zich meebrengt, maar dat het in ieder geval zou helpen om van een groot deel van de schadelijke stoffen af te komen. Ze gelooft dat dit het proces van de overgang naar groen staal zou kunnen versnellen. De spreker vraagt of haar standpunt in lijn is met deze gedachte.

De heer **Wiskerke** benadrukt dat de zorgen over Tata Steel niet alleen gaan over het klimaat, maar vooral over de gezondheid van de omwonenden en de vraag waarom zo'n grote vervuiler ongehinderd zijn gang kan gaan. Hij pleit daarom voor de sluiting van de kooksfabriek. Wat betreft het klimaat gelooft hij dat er andere mogelijkheden zijn. Hoewel tijdelijk teruggrijpen op aardgas wellicht noodzakelijk is, pleit hij ook voor de productie van circulair staal uit schroot. Dit zou namelijk 75% minder energie vergen dan het produceren van primair staal uit ijzererts, waardoor de CO₂-voetafdruk aanzienlijk kan worden verminderd.

Mevrouw **Uiterwijk** (JA21) stelt dat het project HeraCless afhankelijk is van het openhouden van de kooksfabriek 2. Momenteel wordt er onderzoek gedaan naar de mogelijkheid om de vergunning van de kooksfabriek 2 in te trekken na het vollopen van de derde last onder dwangsom. Mevrouw Uiterwijk vraagt zich af of er een direct verband bestaat tussen deze twee parallel lopende processen.

De heer **Wiskerke** citeert gedeputeerde Olthof, die zegt twee petten te dragen: die van vergunningverlener en die van handhaver. Volgens de heer Wiskerke kunnen deze rollen niet los van elkaar worden gezien in dit dossier. Hij stelt dat als er strikt wordt gehandhaafd, de vergunning voor HeraCless–Groen Staal nooit kan worden verleend.

De heer **Klein** (ChristenUnie) merkt op dat er sprake lijkt te zijn van een dilemma. Aan de ene kant concludeert hij dat de plannen aangepast moeten worden omdat de kooksfabriek 2 het sowieso niet gaat redden. Aan de andere kant impliceert dit dat het groen staalplan, zoals het nu is, niet kan worden uitgevoerd. De heer Klein vraagt hoe de plannen dan zouden moeten worden aangepast of welke alternatieve aanpak gevolgd kan worden.

De heer **Wiskerke** pleit voor een grondig onderzoek. Hij suggereert dat het belangrijk is om te beginnen met het vaststellen van randvoorwaarden op het gebied van gezondheid, leefomgeving en aanvaardbare uitstoot. Door deze randvoorwaarden te baseren op de juiste advieswaarden, ontstaat er ruimte waarbinnen Tata Steel nog kan opereren. De heer Wiskerke vermoedt dat de huidige productie van 8 miljoen ton staal niet haalbaar is en dat een lagere productie noodzakelijk is, gezien het dichtbevolkte gebied waarin de fabriek ligt. De inspreker stelt voor een grondige analyse te maken met een focus op circulair staal en met wellicht ook gebruik van waterstof. De inspreker concludeert dat de huidige route van 8 miljoen ton staal geproduceerd uit ijzererts met grote aardgas- of waterstofinstallaties niet haalbaar is.

De heer **Roosendaal** (VVD) dankt de heer Wiskerke voor zijn bijdrage. Er is opgemerkt dat gemiddeld 56% van de staalproductie in Europa uit gerecycled materiaal wordt gehaald. De vraag is hoe de andere twee grote fabrieken in Oostenrijk en Duitsland dit aanpakken en hogere percentages behalen dan in IJmuiden. Daarnaast is de vraag of de heer Wiskerke inzicht heeft in hoe deze twee grote locaties de periode van het niet hebben van een kooksfabriek overbruggen, gezien het feit dat in Linz in 2025 wordt gestart met elektrisch staal.

De heer **Wiskerke** geeft aan dat hij mogelijk geen gedetailleerd antwoord kan geven op deze vraag. De inspreker benadrukt wel dat het Europees gemiddelde voor het gebruik van gerecycled materiaal in staalproductie 56% is. Hij merkt op dat de grootte van de fabriek in IJmuiden een rol speelt, aangezien andere staalfabrieken vaak kleiner zijn en eerder zijn begonnen met het gebruik van waterstof. Dit geeft deze fabrieken een aanzienlijk voordeel op dat gebied.

Mevrouw **Valent** spreekt in namens de Dorpsraad Wijk aan Zee. De inspreker noemt dat de Onderzoeksraad voor Veiligheid de Provinciale Staten oproept om verantwoordelijkheid te nemen voor de gezondheid in de IJmond. Uit de gezondheidsrapporten blijkt dat de woonwijken rondom Tata Steel het meest ongezond zijn van alle woonwijken naast industrieën in Nederland. Het Waterlandakkoord tussen de provincie, de IJmondgemeenten en destijds nog Cause wordt genoemd in het OVV-rapport. Het akkoord resulteerde in een ruime vergunning waar de IJmond tot op heden last van heeft. Mevrouw Valent stelt dat als de provincie destijds strenger had vergund, veel ongezonde uitstoot voorkomen had kunnen worden. De lage, diffuse, giftige uitstoot van ovens en rauwe kooks komt rondom terecht in woonwijken. Het merendeel van de klachten in de omgeving is als gevolg van deze kooksfabriek.

Mevrouw Valent wijst op de nauwe samenwerking tussen de provincie en Tata Steel, die ook in het huidige participatietraject naar voren komt. De inspreker vraagt zich af hoe de gezondheidsbelangen van de burgers worden gehoord en gewaarborgd in dit traject onder leiding van Tata Steel. De uitstoot zou vorig jaar onafhankelijk worden gemeten, maar dat is tot op heden niet gebeurd. Mevrouw Valent benoemt ook dat Tata Steel recentelijk probeerde te voorkomen dat camera's de uitstoot en rauwe kooks registreren.

Verder merkt mevrouw Valent op dat het Groen Staalplan van Tata Steel veel tijd in beslag heeft genomen, zonder significant resultaat. Tata Steel deed 1,5 jaar over het Groen Staalplan in vervolg op de haalbaarheidsstudie van FNV-Tata Steel. De sluiting van de fabriek blijkt nu ook twee jaar later. Daarnaast blijkt de reductie van schadelijke uitstoot teleurstellend laag in HeraCless 1, waarvoor de subsidie geldt. De omgeving kreeg slechts zes weken om er iets van te vinden. Belangrijke info ontbreekt en de info van Tata Steel moet nog onafhankelijk geverifieerd worden. Het maakt goed participeren onmogelijk.

Om een goede MER uit te kunnen voeren, is het noodzakelijk alternatieven af te wegen. Mevrouw Valent benadrukt dat een versnelde procedure onverstandig is bij een onzeker plan. De inspreker pleit voor een minder vervuilende staalfabriek. De inspreker waarschuwt voor vertraging door Tata Steel, wat de huidige vervuiling in stand houdt.

Tot slot dringt mevrouw Valent erop aan om gezondheid als uitgangspunt te nemen, schadelijke uitstoot niet te accepteren, de kooksfabriek 2 uiterlijk in 2025 te sluiten en nu niet in te stemmen met de Provinciale Coördinatie Regeling, omdat dit omwonenden-organisaties met expertise nauwelijks een stem geeft. De inspreker pleit voor onafhankelijke metingen en het inhuren van ervaren mankracht van andere instanties voor het waarborgen van gezondheid in vergunningen en handhaving. Ze stelt voor om de door de IJmondgemeenten voorgestelde WHO-luchtkwaliteitsnormen te gebruiken bij het aanscherpen van vergunningen.

De commissie krijgt de gelegenheid tot het stellen van vragen aan de inspreker.

Mevrouw **Uiterwijk** (JA21) hoorde van de inspreker dat het verminderen van de schadelijke uitstoot onder HeraCless 1 zeer beperkt is en vraagt dit nader toe te lichten.

Mevrouw **Valent** antwoordt door te zeggen dat de reducties van fijnstof en zeer zorgwekkende stoffen slechts ongeveer 10% of 5% bedragen. Ze benadrukt dat dit geen significante verbetering is. Daarnaast heeft ze vernomen tijdens regelmatig overleg met Tata Steel dat de verspreidingsberekeningen nog niet zijn uitgevoerd vanwege een gebrek aan personeel. Ze hopen deze berekeningen nog voor de zomer te kunnen leveren. Mevrouw Valent vindt dit zeer teleurstellend, aangezien het al 1,5 jaar geleden is dat de haalbaarheidsstudie werd uitgevoerd en dit belangrijke aspect voor de omwonenden nog niet is onderzocht. Ze heeft dan ook weinig vertrouwen in de gang van zaken. Bovendien moeten de resultaten nog onafhankelijk geverifieerd worden, waardoor er nog meer vertraging ontstaat. Mevrouw Valent concludeert dat al deze vertragingen het proces niet vooruithelpen.

Mevrouw **Bwefar** (GL) vraagt of de spreker van mening is dat er een rol ligt voor Tata Steel om in te krimpen of dat de provincie daar ook een rol in moet spelen

Mevrouw **Valent** antwoordt dat ze het jammer vindt dat de uitgangspunten van 8 miljoen ton hoogwaardig staal worden gehanteerd, omdat juist de productie het aspect is waarop moet worden ingespeeld. Ze is voorstander van groen staal en gelooft dat een staalfabriek in de IJmond mogelijk moet zijn, maar wel met inachtneming van de randvoorwaarden voor milieu, gezondheid en klimaat. Ze benadrukt dat een zorgvuldige en grondige aanpak nodig is om binnen deze kaders een plan te ontwikkelen waarbinnen dit gerealiseerd kan worden. Die randvoorwaarden moeten door de provincie worden vastgesteld. De dorpsraad, omwonenden, organisaties en milieuorganisaties hebben altijd gepleit voor het uitvoeren van een maatschappelijke kosten-batenanalyse van meerdere scenario's. Het is lastig dat Tata Steel nu met een eigen plan komt en eigenlijk de leidende rol heeft. Mevrouw Valent is verheugd dat Marjan Minnesma van Urgenda en Greenpeace ook plannen willen presenteren en ze hoopt op hun ondersteuning. De spreker suggereert dat de provincie meer focus moet leggen op de randvoorwaarden en onafhankelijke plannen laat opstellen en beoordelen, in plaats van alleen het plan van Tata Steel te volgen. De spreker heeft een vrije middag moeten nemen om hier te kunnen spreken. Zij werkt in de zorg, waardoor ze haar patiënten heeft moeten afzeggen. Ze vindt het vreemd dat ze al 15 jaar met deze kwestie bezig is. Ze merkt op dat er goedbetaalde mensen en mogelijk ook lobbyisten van Tata Steel zijn die Provinciale Staten informeren over de positieve aspecten van Tata Steel. Ze benadrukt dat ze zelf een lobbyist is, maar dan voor gezondheid, en hoopt dat dit serieus wordt genomen, eraan toevoegend dat milieu en klimaat ook belangrijk zijn.

Statenlid **Kostić** (PvdD) herinnert eraan dat er eerder een motie is aangenomen om inderdaad de alternatieven te verkennen, wat impliceert dat er steun is vanuit de Staten. De spreker vraagt wat de spreker ervan vindt dat het provinciebestuur nu zegt: "Wij zijn eigenlijk onafhankelijk, dus we wachten gewoon op een plan van Tata Steel, dat er nu is, en dat zullen we beoordelen." Is de spreker ook van mening dat de provincie hier eigenlijk een zeer objectieve rol speelt?

Mevrouw **Valent** antwoordt dat ze door de ervaringen uit het verleden, ondanks dat ze iemand is die het glas halfvol ziet en vertrouwen heeft in mensen en instanties, haar vertrouwen in de loop der jaren enigszins is afgenomen. Daarom zou ze graag meer zekerheden willen vanuit de provincie dat dit goed zal komen.

Statenlid **Kostić** (PvdD) vraagt de inspreker om één of meerdere voorbeelden te geven waarin zij het gevoel had dat de provincie niet haar rol als overheid vervulde of als een objectieve speler optrad in het geheel.

Mevrouw **Valent** geeft als antwoord dat ze vindt dat er aan de uitgangspunten, zoals de productie van 8 miljoen ton hoogwaardig staal, wel degelijk getornd moet kunnen worden. Ze benadrukt dat iedereen samen aan de knoppen moet draaien en dat het niet voldoende is om te zeggen dat het op 8 miljoen ton moet blijven. Ze verwijst naar de informatie die ze van Tata Steel heeft gekregen, waarin wordt gezegd dat ze al maximaal hebben geïnvesteerd in filters om de uitstoot te verminderen. Als dat inderdaad het geval is, betekent het dat er niet meer aan die filters kan worden gewerkt. Daarom is het volgens haar belangrijk om te kijken naar de productie of om het energie-intensieve en vervuilende deel elders, in minder dichtbevolkte gebieden met groene stroom, te plaatsen. Ze benadrukt dat dit soort afwegingen op Europees niveau moeten worden gemaakt en dat ze een overheid verwacht die hierin een leidende rol neemt.

Mevrouw **Van der Helm–Chandansingh** (50PLUS) heeft een vervolgvraag over het participatietraject. Bedoelde de inspreker dat de omwonenden meer betrokken hadden moeten worden bij het hele proces van een nieuwe procedure, zoals de implementatie van groen staal en dat de gedeputeerde of Provinciale Staten dan een regierol zou moeten spelen in het faciliteren van die participatie?

Mevrouw **Valent** geeft aan dat ze het prettiger had gevonden als er meer tijd was genomen voor het participatieproces. Ze wijst erop dat ze slechts zes weken de tijd hadden, waarvan er ook nog eens twee weken in een vakantie vielen. Ze vindt het contrast met Tata Steel opvallend, aangezien zij anderhalf jaar hebben genomen. Mevrouw Valent heeft vragen gesteld over de specifieke details, zoals de impact op de uitstoot bij het sluiten van de kooksfabriek en hoogoven en de emissies van de nieuwe fabrieken. Ze merkt op dat er slechts een percentage wordt gegeven waarbij de impact van beide factoren al is opgeteld en afgetrokken. Ze heeft enkele weken geleden al om een specificatie gevraagd, maar tot op heden geen antwoord ontvangen. Ze benadrukt dat deze informatie nodig is om het totale besparingspotentieel te kunnen beoordelen en dus beschikbaar moet zijn. Daarnaast wijst ze erop dat de verspreidingsberekeningen voor de gezondheid nog niet zijn uitgevoerd, wat van invloed kan zijn op de IJmond. Ze concludeert dat er nog veel informatie ontbreekt en dat het ook noodzakelijk is en tijd vraagt om alles onafhankelijk te laten controleren om de juistheid van de informatie te waarborgen.

Mevrouw **Verbruggen** benadrukt het belang van de gezondheid en de impact van Tata Steel op zowel mensen, dieren als de natuur. Ze uit haar teleurstelling dat ondanks het groene staalplan, de gezondheid nog steeds niet op de eerste plaats komt. Ze noemt incidenten, zoals recente giftige zwavellozingen, en wijst op het gebrek aan alarmeringssystemen om de bevolking te waarschuwen voor schadelijke stoffen in de lucht. Ze maakt zich zorgen over de gevolgen van loodvervuiling op kinderen en beschrijft de constante blootstelling aan stof, stank en geluidsoverlast in de regio. Mevrouw Verbruggen bekritiseert dat er ondanks langdurige problemen en recente onderzoeken van het RIVM nog steeds geen significante veranderingen zijn opgetreden. Ze wijst op het HeraCless-plan dat de verouderde kooksfabrieken langer openlaat, zonder te voldoen aan de best beschikbare technieken, omdat de fabrieken over hun datum heen zijn. Ze haalt ook het rapport van de Onderzoeksraad voor Veiligheid aan, waarin wordt geconcludeerd dat zowel Tata Steel als de overheid hun maatschappelijke verantwoordelijkheid verwaarlozen en onvoldoende bescherming bieden tegen schadelijke uitstoot. Ze noemt ook David Boyd, de hoogste rapporteur van de Verenigde Naties op het gebied van mensenrechten en het milieu, die Nederland heeft berispt vanwege het gebrekkige toezicht op Tata Steel.

De commissie krijgt de gelegenheid tot het stellen van vragen aan de inspreker.

Statenlid **Kostić** (PvdD) vraagt mevrouw Verbruggen naar de reactie van de provincie op de zorgen met betrekking tot het participatieproces en de randvoorwaarden die zij en andere organisaties hebben geuit in een eerdere brief aan Provinciale Staten.

Mevrouw **Verbruggen** geeft aan dat ze hoopt dat Provinciale Staten de uitgebreide brief hebben gelezen. Ze benadrukt dat de brief essentiële punten bevat. Tot nu toe heeft ze echter nog geen reactie ontvangen van de provincie, maar ze sluit niet uit dat ze mogelijk achterloopt met haar e-mail.

Mevrouw **Uiterwijk** (JA21) hoort mevrouw Verbruggen vertellen over verschillende zaken waarmee zij dagelijks te maken heeft in de IJmond. In het HeraCless-plan van Tata Steel wordt gezegd dat de situatie vanaf 2030 aanzienlijk zal verbeteren. Wat is de mening van de inspreker over deze gekozen route en welke effecten verwacht zij voor haar eigen leefomgeving?

Mevrouw **Verbruggen** geeft aan dat zij en vele anderen diep teleurgesteld zijn dat er nog steeds geen andere scenario's zijn onderzocht en dat het voorgestelde HeraCless-plan onzeker en onvoldoende gezondheidsborging biedt. Ze benadrukt dat zij grote zorgen heeft en op zoek is naar manieren om het plan te vertragen en ervoor te zorgen dat de gezondheid van mensen voorop staat. Ze roept op tot verstandige besluitvorming van beleidsmakers en de gedeputeerde om het plan tegen te houden en te zorgen voor een aanpak waarbij gezondheid wel de hoogste prioriteit heeft.

Eerste termijn commissie

De heer **Kanik** (D66) merkt op dat het lastig is om onderscheid te maken tussen de procedure en de inhoud van dit agendapunt. Provinciale Staten worden gevraagd om moties af te handelen en een ontwerpbesluit vast te stellen, maar er wordt zoveel informatie verstrekt dat het onvermijdelijk is om ook in de inhoud te duiken. Deze inhoud omvat zowel de groene staalroute als het bijbehorende participatieproces. De spreker zal beginnen met het bespreken van deze twee aspecten en vervolgens nog iets zeggen over het ontwerpbesluit.

Provinciale Staten is gevraagd om verschillende moties af te handelen. De spreker geeft aan dat hun fractie dat voor de motie 'Vergunningverlening groen staal snelheid geboden' begrijpt en beschouwt deze als afgedaan, omdat het ontwerpbesluit aan de gestelde voorwaarden voldoet.

Voor motie 23-2022 'Zicht op verbetering leefomgeving' is de fractie echter minder zeker. De stukken die vandaag worden gepresenteerd, maken niet duidelijk of aan de gestelde eisen van de motie is voldaan. De heer Kanik vraagt de gedeputeerde om aan te geven welke maatregelen wettelijk afdwingbaar zijn en welke harde afspraken er zijn gemaakt over de niet-afdwingbare maatregelen uit de Roadmap Plus. Het dictum van de motie vereist deze informatie.

Ook twijfelt de fractie of aan het dictum van de motie 'Haalbaarheid planning groen staal' wordt voldaan. De beschreven stappen in het plan van Tata Steel zijn volgens hen nog niet concreet genoeg wat betreft

termijnen, deadlines en consequenties. Het dictum vereist wel deze specifieke informatie. Bovendien concludeert het Planbureau voor de Leefomgeving dat CO₂-reductie alleen wordt gerealiseerd als de overgang naar waterstof plaatsvindt en niet als tussenstation naar aardgas, zoals Tata Steel voorstelt. De fractie vraagt de gedeputeerde wat hij daarvan vindt en hoe hij meent dat er wordt voldaan aan het dictum van deze motie.

Ten aanzien van het participatieplan geeft de spreker aan dat tijdens de technische briefing Tata Steel verklaarde dat Gedeputeerde Staten dit plan heeft vastgesteld. Wat de fractie echter stoort, is dat de evaluatiecriteria niet vooraf zijn bepaald in dit plan. Ze stellen ook de vraag of het daadwerkelijk waar is wat Tata Steel beweert over GS die het plan heeft vastgesteld en wat GS heeft gedaan nadat ze concludeerden dat deze criteria ontbraken.

De heer Kanik noemt tot slot het ontwerpbesluit. D66 begrijpt dat er een coördinatieregeling nodig is, maar heeft ook kritiek. Provinciale Staten wordt namelijk gevraagd om Gedeputeerde Staten te machtigen om wijzigingen aan te brengen in de opsomming, met als enige verklaring dat er mogelijk andere vereiste vergunningen zijn die nog niet bekend zijn. De fractie vindt deze verklaring te beknopt. Op basis van de huidige formulering en de gegeven uitleg is de fractie niet geneigd hier zomaar mee in te stemmen. D66 wil weten waarom Gedeputeerde Staten van mening is dat ze nog niet alle benodigde vergunningen in dit stadium in beeld heeft. Hoe denkt Gedeputeerde Staten Provinciale Staten te betrekken bij wijzigingen in de opsomming? Wat zijn de criteria voor Gedeputeerde Staten om een bepaalde wijziging goed te keuren?

Mevrouw **Alberts-Oosterbaan** (SP) merkt op dat het een complexe kwestie is. Ze verwijst naar het Waterlandakkoord, waarin de nadruk vooral lag op het bedrijf en de winst, met als toevoeging dat de omgeving er geen hinder van mocht ondervinden. Helaas werd die toevoeging vaak genegeerd. Sinds het Waterlandakkoord is er echter veel veranderd door de maatschappelijke discussie en de groeiende zorg voor de gezondheid. De SP benadrukt nog steeds het belang van een gezonde omgeving, maar vindt ook dat de mensen binnen het bedrijf recht hebben op een gezonde omgeving. Het moet dus gelijktijdig worden aangepakt, omdat het ene niet goed kan zijn zonder het andere.

Nu zitten ze met het Groen Staal-plan, dat met verschillende complicaties gepaard gaat. Hoewel het momenteel het enige plan is dat er ligt, is Tata Steel tot nu toe niet bereid geweest tot verandering. Dat zijn ze nu wel. Desondanks moeten er alternatieven worden overwogen. De SP heeft in de Tweede Kamer aangegeven dat als uit onderzoek blijkt dat sluiting noodzakelijk is, dit geen taboe mag zijn. Echter, dit onderzoek wordt niet uitgevoerd, wat het lastig maakt. Het huidige plan heeft gebreken, zoals het feit dat Kooks 2 er nog steeds in zit en Tata Steel vasthoudt aan zijn eigen termijnen. Het irriteert mevrouw Alberts dat steeds nieuwe woorden worden gebruikt om hetzelfde plan te omschrijven. Tegelijkertijd wordt van Provinciale Staten verwacht dat zij hun werk doen, maar het is ingewikkeld omdat meerdere partijen, waaronder Tata Steel, moeten meewerken. De Indiase eigenaar houdt echter de hand op de knip. Het is allemaal erg ingewikkeld, maar als ze op zijn minst iets hebben, zelfs als het gebreken heeft, moeten ze er wel vaart achter zetten, anders hebben ze niets.

Mevrouw Alberts is het eens met de opmerking van de heer Wiskerke over de overgang naar circulair staal, omdat dit zou kunnen helpen. Ze vraagt aan de gedeputeerde hoe dit aspect kan worden meegenomen. Ze

heeft nog enkele bedenkingen, maar ziet ook ontwikkelingen die in een bepaalde richting gaan, waarvoor ze dankbaar is.

De spreker waarschuwt echter dat ze goed moeten opletten dat ze niet in een valkuil terechtkomen waarbij Nederland uiteindelijk subsidie verstrekt aan Tata Steel. Uiteindelijk moet de eigenaar zelf zorgen voor voldoende investeringen. De winsten zijn er al, dus in plaats van meteen bij de overheid aan te kloppen, moeten ze die winsten gebruiken.

De SP volgt de lijn zoals verwoord door D66 voor de afdoening van de moties.

De heer **Roosendaal** (VVD) onderschrijft de lijn die collega Kanik van D66 heeft gegeven over de moties. De spreker is tegen de afhandeling van moties 23 en 170, omdat er onvoldoende wordt ingegaan op de invulling en uitvoering ervan. Er ontbreken duidelijke reductiedoelen in relatie tot gezondheids- en milieunormen, evenals informatie over de financiële impact voor zowel de provincie als de rijksoverheid. De SP-collega merkte op dat er veel geld wordt gevraagd, maar het is nog niet duidelijk hoeveel geld precies. Dit was het doel van de ingediende motie, namelijk om daar meer duidelijkheid over te krijgen, zowel voor de provincie als voor de rijksoverheid, om die doelen te kunnen bereiken.

Hetzelfde geldt voor de tijdsplanning en mijlpalen. Wat is wettelijk afdwingbaar in de Roadmap Plus-maatregelen en wat gebeurt er als de doelstellingen niet tijdig worden behaald? Het belangrijkste is nu of Gedeputeerde Staten gelooft in de haalbaarheid van de doelstellingen die Tata Steel heeft gepresenteerd tijdens de technische briefing van vorige week. Geloven zij zelf dat het haalbaar is? En wordt de voortgang van de realisatie onafhankelijk getoetst en door wie?

De heer Roosendaal brengt vervolgens de voordracht ter sprake. De VVD steunt de terugvaloptie in de voordracht en heeft vertrouwen in de informatievoorziening van Gedeputeerde Staten aan Provinciale Staten. Het belangrijkste is dat er geen verdere vertraging optreedt in de realisatie van groen staal en de verbetering van de volksgezondheid voor omwonenden en werknemers, vanuit het perspectief van de provincie.

Wanneer de spreker vervolgens ingaat op de groen staal-brief aan Provinciale Staten, worden vragen gesteld over de impact van groen staal op de CO₂-reductie. Men vraagt zich af waarom er na de sluiting van kooksfabriek 2 en hoogoven 7 nog steeds op aardgas wordt gestookt en de rest van de fabriek op kooks blijft draaien. Ook wordt er gevraagd naar de impact op stikstof en of dit in overeenstemming is met de klimaat- en natuurdoelstellingen van zowel de provincie als de rijksoverheid. Hoewel Provinciale Staten vorige week de reductiedoelen en impactcijfers van Tata Steel hebben ontvangen, wil de heer Roosendaal weten of Gedeputeerde Staten deze doelen ook onderschrijven en op basis van welke onafhankelijke toetsing dit gebeurt.

Mevrouw **Van der Helm-Chandansingh** (50PLUS) geeft aan dat dit dossier voor hen als nieuwe volksvertegenwoordigers complex is en al lange tijd speelt. Hoewel 50PLUS de briefing van vorige week heeft gevolgd, zijn ze nog niet overtuigd om de voordracht voor de Provinciale Coördinatie Regeling in aanloop van de Omgevingswet te steunen. Een reden hiervoor is dat tijdens de briefing werd benadrukt dat er een krappe doorlooptijd is voor de bouw en dat prijsstijgingen en grondstoffenschaarste de realisatie van het plan bemoeilijken. Bovendien speelt er een bredere maatschappelijke discussie over de

toekomst van Tata Steel in de provincie Noord-Holland en de ambitie van de provincie om vóór 2030 een CO₂-reductie van 55% te realiseren.

Er is echter nog een ingewikkeld aspect. Als de overheid toezeggingen doet, moet ze betrouwbaar zijn. Dit vormt het dilemma waar 50PLUS mee worstelt. Er zijn al toezeggingen gedaan in een vorige Statenperiode. Dit aspect zal 50PLUS meenemen in hun overweging voor de komende Provinciale Statenvergadering op 30 mei 2023.

De heer **Wagelaar** (PvdA) benadrukt dat de druk om Tata Steel snel te verduurzamen en te vergroenen terecht vanuit verschillende hoeken wordt opgevoerd. Hij is daarom blij dat de provincie haar verantwoordelijkheid neemt en ervoor zorgt dat de transitie naar schoon en groen staal niet vertraagd wordt door mogelijke problemen met de Omgevingswet. Het zou namelijk pijnlijk zijn als de belangrijke transformatie moet wachten vanwege politiek en bureaucratisch gedoe rond vergunningverlening en de Omgevingswet.

De PvdA benadrukt echter ook dat versnelde procedures nooit ten koste mogen gaan van het recht op bezwaar en inspraak voor omwonenden. Hoewel de gedeputeerde dit al eerder heeft toegezegd, vraagt de PvdA nogmaals of hij kan garanderen dat inspraak- en beroepsmogelijkheden voldoende gewaarborgd zijn voor deze specifieke regeling.

Statenlid **Kostić** (PvdD) vraagt aan de PvdA of ze hebben geluisterd naar de inspraak van Greenpeace, de omwonenden en de brief heeft gelezen. De spreker wil weten of ze het standpunt van deze partijen, namelijk het verlangen naar goed onderbouwde en onafhankelijk getoetste cijfers als basis voor het beoordelen van dergelijke plannen, ook als bureaucratisch gedoe beschouwen.

De heer **Wagelaar** (PvdA) antwoordt dat hij absoluut niet bedoelde dat de zorgen van omwonenden en Greenpeace als bureaucratisch gedoe worden beschouwd. De spreker verwees specifiek naar de Provinciale Coördinatie Regeling en het mogelijke uitstel van de Omgevingswet, waar hij het bureaucratische en politieke gedoe noemde waar men niet op moet wachten. Hij benadrukt dat hij de bezorgdheid van omwonenden en Greenpeace zeer terecht vindt. Hij wilde juist van de gedeputeerde weten of de gedeputeerde kan garanderen dat de beroep- en inspraakmogelijkheden voldoende gewaarborgd zijn, ook bij deze nieuwe regeling.

Statenlid **Kostić** (PvdD) vraagt aan de heer Wagelaar of hij de documenten heeft gelezen waarin het vertrouwen in het plan wordt uitgesproken en of hij dit loskoppelt van de procedurele stap. Heeft de PvdA geen waardeoordeel over het plan en steunt de PvdA enkel de procedure? Of sluit de PvdA zich aan bij Gedeputeerde Staten en beschouwt de PvdA het HeraCless-plan als een goed plan?

De heer **Wagelaar** (PvdA) legt uit dat hij in zijn betoog begon met de procedurele kant van de Statenvoordracht, waar de PvdA mee akkoord gaat om een coördinatieprocedure vast te stellen voor het geval de Omgevingswet niet doorgaat. Echter, hij geeft aan dat hij in zijn volgende opmerkingen ingaat op de brief over de planning en daarbij zijn er enkele vragen en twijfels over het gehele HeraCless-project.

De heer Wagelaar vervolgt zijn betoog met de brief over de planning richting groen staal. Hij merkt op dat de provincie er alles aan lijkt te doen om snel de juiste vergunningen te verkrijgen. Echter, bij het lezen van de brief valt op dat de planning zeer ambitieus is en dat er zes risico's worden genoemd die mogelijk

vertraging kunnen veroorzaken. Hij vraagt zich af of deze planning werkelijk haalbaar is en benadrukt het belang van realistische verwachtingen en goed verwachttingsmanagement om teleurstellingen te voorkomen. Hij wijst ook op het bestaande wantrouwen dat er heerst en suggereert dat transparantie vanaf het begin van het proces belangrijk is.

De heer Wagelaar brengt nog een andere vraag naar voren die aansluit bij het betoog van Greenpeace. Hij merkt op dat het onderzoek naar het intrekken van de vergunning van kookgasfabriek 2 niet wordt genoemd in de brief met de planning. Hij vraagt zich af hoe dit onderzoek zich verhoudt tot de huidige planning. Als uit het onderzoek blijkt dat de vergunning kan worden ingetrokken nadat de derde last onder dwangsom is opgelegd en dit ook wordt besloten, wat zou dan de impact zijn op de huidige planning?

De heer Wagelaar bespreekt tot slot de afdoening van de moties. De spreker geeft aan dat wat de PvdA betreft motie 14 'Vergunning Groen Staal snelheid geboden' als afgedaan beschouwd kan worden. Ook de motie die vraagt om een duidelijke planning wordt volgens hem afgedaan met de huidige brief en de bijbehorende notitie. Wat betreft motie 23, die gaat over 'Zicht op verbetering leefomgeving' sluit de PvdA zich aan bij de vragen van D66 over zaken die wettelijk afdwingbaar zouden moeten zijn. De PvdA wacht de reactie van de gedeputeerde hierop af, voordat de fractie akkoord gaat met de afhandeling van deze motie.

Mevrouw **Uiterwijk** (JA21) benadrukt dat hetgeen vandaag voorligt het toepassen van de Provinciale Coördinatie Regeling op het HeraCless-project betreft indien de Omgevingswet niet tijdig in werking treedt. Ze merkt op dat de kans hierop klein lijkt, gezien de instemming van de Eerste Kamer met de invoering van de Omgevingswet. Ze legt uit dat Gedeputeerde Staten onder de Omgevingswet verantwoordelijk is voor het instellen van een projectbesluit, waardoor Provinciale Staten hier geen zeggenschap meer over hebben. Het projectbesluit is reeds vastgesteld door Gedeputeerde Staten onder de nieuwe Omgevingswet.

De spreker benadrukt dat er echter enkele onzekere factoren zijn. Ten eerste is het effect van de HeraCless-plannen op de gezondheid nog grotendeels onduidelijk, zoals ook bewoners hebben benadrukt. Het Planbureau voor de Leefomgeving heeft berekend dat er € 6,5 miljard overheidssubsidie nodig is voor de groen staalroute, maar er is verwarring ontstaan over dit bedrag. Mevrouw Uiterwijk vraagt Gedeputeerde Staten om reflectie op deze onduidelijkheid en de mogelijke gevolgen hiervan voor de haalbaarheid. Daarnaast heeft Tata Steel onlangs, daags na een mooie presentatie in het provinciehuis, aangegeven dat ze de eerste deadline in de weg naar groen staal, namelijk het opleveren van de NRD, niet zullen halen. Dit brengt problemen met zich mee, zoals de noodzaak voor nieuwe betrokkenheid van omwonenden bij gewijzigde plannen en mogelijk intensievere inzet van omgevingsdiensten die al tegen hun capaciteitsgrenzen aanlopen. Het kan ook leiden tot vertraging in het behalen van de doelstellingen voor 2030 en het langer openhouden van de meest vervuilende onderdelen van Tata Steel.

JA21 benadrukt dat gezondheidsverbetering op korte termijn de prioriteit moet zijn en dat ze zich zorgen maken dat dit aspect ondergesneeuwd raakt bij het HeraCless-plan, waar te veel aandacht lijkt te zijn voor CO₂. Ze maken zich vooral zorgen over de haalbaarheid en de tijdlijn van het project. De voorgestelde procedure lijkt volgens hen meer voor de Bühne te zijn, omdat de kans op het niet tijdig in werking treden van de Omgevingswet zeer klein is. Ze zijn het eens met D66 dat besluitpunt 2, waarin Gedeputeerde Staten gemachtigd worden om wijzigingen aan te brengen in de opsomming, aangepast moet worden. Het

project is te groot en heeft te veel impact op de omgeving om Gedeputeerde Staten volledige vrijheid te geven bij het wijzigen van zaken waar de Provinciale Coördinatie Regeling van toepassing is.

Mevrouw Uiterwijk bespreekt tot slot de moties. Ze geeft aan dat motie 170 specifiek gaat over het aandringen op duidelijkheid over het groen staalplan voor de gezondheid en de leefomgeving voordat er onomkeerbare besluiten worden genomen bij de staatssecretaris en Tata Steel. Mevrouw Uiterwijk merkt op dat er momenteel nog geen duidelijkheid is, en daarom kan de motie volgens haar niet worden afgedaan op dit moment. Wat betreft moties 23 en 14 sluit JA21 zich graag aan bij de woorden van de heer Kanik van D66.

De heer **Van Tiggelen** (PVV) benadrukt dat de PVV het belangrijk vindt om de uitstoot van zware metalen, PAK's en fijnstof te verminderen om een gezondere leefomgeving in de IJmond te realiseren. Hij merkt op dat het niet kan worden uitgesloten dat de Omgevingswet nog meer vertraging oploopt. De PVV is echter van mening dat het toepassen van de Provinciale Coördinatie Regeling (PCR) voor CO₂-reductie lariekoek is. Hij wijst erop dat het CO₂-gehalte in de atmosfeer al door natuurlijke processen daalt gedurende de afgelopen 540 miljoen jaar en dat de mens daar weinig invloed op heeft. Hij haalt ook aan dat ondanks de wereldwijde uitgaven voor CO₂-reductie, het CO₂-gehalte in de atmosfeer blijft stijgen volgens de metingen sinds 1958 op Mauna Loa. De heer Van Tiggelen benadrukt dat de natuur zelf grote hoeveelheden CO₂ produceert en wijst op de beperkte impact die Tata Steel kan hebben in vergelijking met de natuurlijke CO₂-productie. Hij sluit af met een citaat van Socrates: "Onwetendheid is de bron van alle kwaad."

De heer Van Tiggelen merkt op dat het project in eerste instantie gericht was op het gebruik van aardgas in de staalproductie, zodat er voldoende waterstof beschikbaar is. De PVV heeft echter moeite met waterstof vanwege de explosieve eigenschappen ervan. De spreker benadrukt dat voorzichtigheid geboden is bij het werken met waterstof. Bovendien vindt de PVV dat het gebruik van uitsluitend aardgas economisch gezien logischer zou zijn, aangezien het efficiënter is in termen van energieverbruik. Desondanks zal de PVV voor het voorliggende besluit stemmen, omdat ze geen vertraging willen riskeren bij het creëren van een gezondere leefomgeving in de IJmond. De PVV is van mening dat dit onverantwoord zou zijn.

De heer Van Tiggelen geeft tot slot aan dat de PVV destijds tegen alle drie de moties heeft gestemd. Daarom hebben ze er geen moeite mee om deze als afgedaan te beschouwen.

De heer **Dekker** (FvD) benadrukt het belang van Tata Steel als de grootste staalfabriek van Europa en als een belangrijke werkgever in de provincie Noord-Holland. De staalproductie gaat gepaard met negatieve effecten zoals verontreiniging, luchtverontreiniging, geluidsoverlast en de uitstoot van CO₂. Om deze effecten te verminderen, heeft Tata Steel het Roadmap Plus-project geïntroduceerd, dat gericht is op het terugbrengen van schadelijke emissies, zoals NOx, PAK-stoffen en fijnstof, en het minimaliseren van de milieubelasting en omgevingsklachten.

Hoewel de heer Dekker de intentie van het groene staalplan waardeert, uit hij twijfels over de haalbaarheid en economische levensvatbaarheid ervan. De waterstofeconomie, waar nu veel politieke belangstelling voor bestaat, waarom politici dromen om Tata Steel daar een soort aanjager van te maken, is naar de mening van Forum voor Democratie een volstrekte illusie. De heer Dekker betwijfelt of de grootschalige inzet van waterstof als brandstof voor de staalproductie realistisch is. Hij wijst erop dat de benodigde

hoeveelheid waterstof alleen al voor Tata Steel een enorme investering zou vergen, met als gevolg dat de kosten van staalproductie sterk zouden stijgen. Bovendien betwijfelt hij of er voldoende windturbines geplaatst kunnen worden om de benodigde elektriciteit voor waterstofproductie op te wekken, zonder negatieve gevolgen voor het landschap en de natuur.

De heer Dekker pleit voor een realistische aanpak, waarbij de huidige inspanningen van Tata Steel via het Roadmap Plus-project worden voortgezet. Hij is van mening dat deze maatregelen voldoende zijn om aan de geldende eisen en normen te voldoen. Hij stelt dat het handhaven van de maakindustrie in IJmuiden van groot belang is, zowel op regionaal niveau als voor de Nederlandse economie als geheel en bij voorkeur in Nederlandse handen. Hij benadrukt dat het realistisch is om te streven naar een zo schoon en stil mogelijke staalfabriek, maar dat dit moet gebeuren op gronden die economisch haalbaar zijn.

De heer Dekker waarschuwt dat het nastreven van de groene staalplannen onrealistisch en kostbaar kan zijn, waarbij uiteindelijk de belastingbetaler zal opdraaien voor de financiële lasten. Hij pleit voor een verstandige benadering, waarbij de huidige inspanningen van Tata Steel worden voortgezet en verdere kosten en risico's worden vermeden. Volgens de spreker is het belangrijk om de maakindustrie in IJmuiden te behouden en ervoor te zorgen dat Tata Steel concurrerend kan blijven, zonder onrealistische en kostbare maatregelen op te leggen die uiteindelijk tot sluiting zouden kunnen leiden.

Aanvullend geeft de heer Dekker aan dat Forum voor Democratie de drie moties beschouwd als afgedaan.

De heer **Teeuwen** (BBB) geeft namens de fractie aan dit dossier rondom Tata Steel en de verantwoordelijkheid van de Provinciale Staten heel serieus te nemen. De spreker plaatst de gezondheid van de inwoners van Noord-Holland op de eerste plaats, gevolgd door het belang van werkgelegenheid en economie. BBB heeft ook de ambitie om de processen bij Tata Steel te vergroenen.

De BBB-fractie heeft vier mondelinge vragen over dit agendapunt:

- Ten eerste vraagt de fractie zich af in hoeverre de kosten van de ambtelijke inspanningen die de provincie en gelieerde organisaties leveren voor het HeraCless-Groen Staalproject worden gedekt door de legesbijdragen van Tata Steel IJmuiden.
- Ten tweede vraagt BBB of de gedeputeerde op de hoogte is van de beslissing van de Holdingdirectie van Tata Holding India om geen geld meer te investeren in de Europese staalindustrie, inclusief groen staal en of de ambtelijke inzet stopgezet kan worden totdat er duidelijkheid is over de financiering.
- De derde vraag betreft het verschil in meetresultaten tussen het RIVM en Tata Steel zelf en welke rol de gedeputeerde kan spelen om dit op te lossen.
- De vierde vraag gaat over de harde eisen met betrekking tot CO₂-besparing en andere aspecten zoals giftige stoffen, geur en geluid en hoe de gedeputeerde daar tegenover staat.

Wat betreft de moties geeft de heer Teeuwen aan dat deze zijn aangenomen voordat BBB in de Staten zat, maar dat ze het standpunt van de heer Kanik van D66, PvdA en VVD kunnen volgen.

Mevrouw **Schneemann** (Volt) benadrukt dat de gezondheid van de inwoners van de IJmond in gevaar is door de uitstoot van Tata Steel. Naast de directe gezondheidsrisico's veroorzaakt dit ook veel stress, wat

negatieve gevolgen heeft voor het welzijn van de inwoners. Ze wijst ook op het recente incident waarbij 14,5 kubieke meter gas is ontsnapt, wat een grote impact heeft op de omwonenden en de natuur.

Aan de andere kant erkent Volt dat staal, vooral groen staal, noodzakelijk is om de klimaatdoelen te behalen, bijvoorbeeld voor het maken van treinen en windmolens. Ze benadrukt dat staal eendeloos gerecycled kan worden, waardoor het een belangrijke bijdrage levert aan de circulaire economie. Daarnaast is het geopolitiek gezien belangrijk dat Europa zijn eigen staalproductie behoudt om niet afhankelijk te worden van grootmachten zoals China of het Midden-Oosten.

Mevrouw Schneemann pleit voor een snelle transitie van normaal staal naar groen staal en benadrukt dat het proces geen vertraging mag oplopen door procedurele problemen, zoals een vertraagde Omgevingswet. De spreker ziet de PCR als een mogelijke oplossing, maar erkent ook de risico's die eraan verbonden zijn. Het is belangrijk dat een nieuwe regeling in lijn is met de Omgevingswet op alle vlakken, inclusief natuur- en wateronthefingen en de impact op omwonenden, om te voldoen aan Europese richtlijnen.

Tegelijkertijd benadrukt Volt dat er helderheid moet zijn over de vergunning. Volt ziet het als een risico dat er fouten worden gemaakt in de vergunningsaanvraag die tot vertraging kunnen leiden, wat onaanvaardbaar is gezien de gezondheids- en milieurisico's. Mevrouw Schneemann vraagt Gedeputeerde Staten (GS) om duidelijkheid te geven over de kaders van de vergunningen, zowel aan Provinciale Staten (PS) als aan Tata Steel en de omwonenden, zodat er voldoende inspraak mogelijk is.

Wat betreft de moties volgt Volt de lijn van de heer Kanik van D66.

Mevrouw **Bwefar** (GL) wil reageren op verschillende aspecten van het agendapunt. Ten eerste is er de kwestie van het toepassen van de Provinciale Coördinatie Regeling (PCR) en de route naar groen staal, het HeraCless-project.

Wat betreft het gebruik van de PCR is GroenLinks van mening dat dit een verstandig besluit is. Wat betreft HeraCless is het volgens GroenLinks belangrijk dat deze route zo snel mogelijk van start gaat en zo snel mogelijk wordt voltooid. Ze sluit zich aan bij de vragen van de PvdA over de haalbaarheid van de planning. Het is van groot belang dat Tata Steel de komende jaren bewijst een betrouwbare partner te zijn. Ze hoopt dat Tata Steel niet alleen verduurzaming nastreeft omdat het wettelijk verplicht is, maar ook omdat ze zelf die verantwoordelijkheid erkennen, iets wat tot nu toe niet lijkt door te dringen. In het HeraCless-plan is het essentieel dat Tata Steel zich ten minste aan de door hen gestelde deadline houdt en mogelijk zelfs sneller moet handelen. Het valt op dat de deadlines in het plan erg vaag zijn, met slechts verwijzingen naar periodes of jaartallen, zonder concrete deadlines.

Daarnaast wil mevrouw Bwefar spreken over luchtverontreiniging en de recente uitstoot van giftige gassen uit kookfabriek 2. Ze benadrukt dat er op zaterdag en zondag giftige gassen zijn vrijgekomen door storingen in de fabriek. Ze vraagt Gedeputeerde Staten om de Omgevingsdienst opdracht te geven hier streng op te handhaven.

Wat betreft de moties sluit GroenLinks zich aan bij de standpunten van de collega's Roosendaal en Kanik.

Statenlid **Kostić** (PvdD) reflecteert op het dilemma dat grote bedrijven en economische belangen vaak de overhand hebben boven kwetsbare waarden zoals de gezondheid van burgers en de natuur. Ze benadrukt dat het moeilijk is om een balans te vinden via wet- en regelgeving. Haar conclusie is dat volksvertegenwoordigers extra scherp moeten zijn wanneer deze belangen met elkaar conflicteren, zoals in dit geval van de PCR.

De spreker zet vraagtekens bij het standpunt van de PvdA dat deze stap neutraal zou zijn, aangezien de provinciestukken suggereren dat het een positieve stap is richting het groen staalplan dat Tata Steel heeft voorgesteld. Ze merkt op dat er nog niet is nagedacht over wat echt groen staal inhoudt en dat de provincie op dit moment weigert hierover na te denken. Dit is problematisch, omdat Tata Steel financiering van de samenleving vraagt om het plan te realiseren. Daarom is het volgens haar gerechtvaardigd en noodzakelijk om verder te kijken dan alleen het voorliggende plan.

Statenlid Kostić benadrukt dat alles wat nu wordt ingezet gebaseerd is op de beweringen van Tata Steel, terwijl het verleden heeft aangetoond dat blindelings vertrouwen op hun cijfers niet verstandig is.

De heer **Wagelaar** (PvdA) stelt aan de Partij voor de Dieren de vraag of zij het met hem eens zijn dat het voorstel neutraal is, in die zin dat het niet uitmaakt of de PCR-route wordt gevolgd of de route van het projectbesluit. De spreker benadrukt dat dit de uiteindelijke keuze is die voorligt.

Statenlid **Kostić** (PvdD) is het niet eens met de stelling dat de keuze die nu voorligt neutraal is, omdat er wel degelijk een keuze is om ook een PCR in te gaan. De spreker wijst erop dat het projectbesluit al door GS is goedgekeurd en dat Provinciale Staten daarbij buitenspel zijn gezet. Over de PCR benadrukt de spreker dat Provinciale Staten hierover gaan en dus extra voorwaarden kunnen stellen. Statenlid Kostić roept de collega's op om kritischer te zijn en andere accenten te leggen. De spreker benadrukt dat het groen staalplan wordt versneld, terwijl het nog niet duidelijk is of het echt groen is. Er is nog geen onafhankelijk onderzoek naar gedaan en er bestaat nog veel onduidelijkheid.

Statenlid Kostić benadrukt dat er op dit moment geen enkele garantie is voor de gezondheid, aangezien Tata Steel alleen minimaal aan verouderde regelgeving voldoet. De spreker wijst erop dat er wel garanties bestaan voor de productie van 8 miljoen ton staal, terwijl de berekeningen gebaseerd zijn op een lagere productie. Statenlid Kostić vindt dat de garanties voornamelijk voor het bedrijf zelf zijn en niet voor de gezondheid. Partij voor de Dieren stelt dat de gezondheid gewaarborgd moet worden voordat er sprake kan zijn van versnelling.

Daarnaast brengt Statenlid Kostić de scenario's ter sprake. Zij merkt op dat de provincie weigert alternatieve scenario's van afschaling verder te verkennen en zelfs beweert dat ze in strijd zijn met de Omgevingsvisie. De spreker vindt deze redenering absurd en wijst erop dat de Omgevingsvisie juist natuur inclusieve ontwikkelingen en klimaatdoelen stimuleert. Statenlid Kostić vraagt de gedeputeerde om deze uitspraak terug te nemen, anders overweegt de Partij voor de Dieren een motie.

Voor de afdoening van de moties sluit Partij voor de Dieren zich aan bij de woorden van D66.

Mevrouw **Koning-Hoeve** (CDA) geeft aan dat de partij positief staat tegenover het van toepassing verklaren van de Provinciale Coördinatie Regeling op het HeraCless-Groen Staal project van Tata Steel. Ze erkent echter dat het een complex vraagstuk blijft en dat er veel aandacht moet worden besteed aan de

tijdsplanning. Het CDA benadrukt dat het nieuwe proces waar Tata Steel naartoe werkt, schoner is dan de huidige fabrieken en dat de oude installaties moeten sluiten. De spreker benadrukt het belang van het verminderen van CO₂- en stikstofuitstoot, maar ook de reductie van fijnstof, PAK's en ZZS (zeer zorgwekkende stoffen) ten gunste van de gezondheid van de omwonenden. Het CDA hecht veel waarde aan zowel de fysieke als mentale gezondheid van mensen en erkent ook het belang van werkgelegenheid en inkomen.

Het CDA zal het voorstel steunen onder de voorwaarde dat de aandacht voor het verminderen van schadelijke uitstoot voor de omwonenden, ook op de weg richting groen staal, prioriteit krijgt en niet verslapt. Het CDA vraagt de gedeputeerde om een toezegging om hier extra aandacht voor te hebben.

Wat betreft de moties wacht het CDA de antwoorden af voordat ze een definitief besluit nemen.

De heer **Klein** (ChristenUnie) stemt in met het starten van de procedure voor het projectbesluit en de Provinciale Coördinatie Regeling, omdat de ChristenUnie stappen willen zetten naar een schonere en groenere staalfabriek. De ChristenUnie is van mening dat strengere normen en monitoring essentieel zijn, met name met betrekking tot de reductie van giftige stoffen zoals ZZS, lood en PAK's. De ChristenUnie vraagt zich echter af welke instrumenten de provincie heeft om ervoor te zorgen dat het proces daadwerkelijk wordt uitgevoerd zoals voorgesteld. De ChristenUnie doet de suggestie bijvoorbeeld een norm te stellen in de vergunning voor afnemende quota voor de uitstoot van giftige stoffen en CO₂ per jaar, om Tata Steel een sterke stimulans te geven om het proces voort te zetten.

Wat betreft de moties, sluit de ChristenUnie zich aan bij de woorden van de heer Kanik. De ChristenUnie is het eens dat motie 170 nog niet afgedaan moet worden, omdat er behoefte is aan een concrete waarborging van gezondheidswinst door een nieuwe staalfabriek.

Schorsing van 16.26 uur tot 16.44 uur.

Gedeputeerde **Olthof** bedankt de commissie voor hun inbreng. Hij begint met de moties:

- Motie 14 is volgens de gedeputeerde afgedaan, omdat het PCR en de snelheid ervan worden onderschreven.
- Wat betreft Motie 170 geeft de gedeputeerde aan dat er nog onduidelijkheid is over de financiën en dat de gedeputeerde daar afhankelijk is van andere partijen, zoals EZK. De gedeputeerde benadrukt dat er wel wordt aangedrongen op het in beeld brengen van de financiële aspecten. Als Provinciale Staten aandringen op volledige duidelijkheid kan de motie mogelijk nog een half jaar tot driekwart jaar duren voordat deze afgedaan kan worden. Gedeputeerde Olthof laat de beslissing over Motie 170 graag aan de commissie over.
- Voor Motie 23 geeft de gedeputeerde aan dat er al eerder informatie is verstrekt, maar dat deze informatie nogmaals via de griffie zal worden rondgestuurd. De commissie kan dan tijdens de Statenvergadering van 30 mei 2023 bepalen of deze informatie voldoende is om de motie af te doen of niet.

Gedeputeerde Olthof benadrukt dat wanneer het over Tata Steel gaat, gezondheid een centrale rol speelt. Hij benadrukt dat er geen misverstand over moet bestaan dat gezondheid een belangrijk aspect is. Hij herinnert eraan dat vanaf het allereerste gesprek met bewoners en de discussies in de Staten, de focus altijd heeft gelegen op gezondheid, naast klimaat en milieu. Hij bevestigt dat de laatste tijd de nadruk steeds meer is komen te liggen op gezondheidskwesties in plaats van op klimaat- en milieuvraagstukken. Daarom kan hij de vraag van BBB volmondig beantwoorden.

Gedeputeerde Olthof legt uit dat het voorliggende vraagstuk met betrekking tot de Provinciale Coördinatie Regeling (PCR) een procedurekwestie is en niet direct gerelateerd is aan de discussies over groen staal en alternatieven. Hij benadrukt dat zelfs zonder de PCR het groene staalplan en de participatieprocedure zouden blijven bestaan, maar dat er dan afzonderlijke procedures en beroepsmogelijkheden voor de deelvergunningen zouden zijn. Met de PCR worden al deze vergunningen samengevoegd en wordt de directe gang naar de rechter vervangen door een versnelde procedure via de Raad van State. Dit wordt gedaan met als doel om zo snel mogelijk af te stappen van de traditionele en ouderwetse manier van staalproductie. Gedeputeerde Olthof benadrukt dat de PCR-discussie niet gaat over het vermijden van discussies over alternatieven of andere kwesties, maar puur over het coördineren van de vergunningaanvragen en het versnellen van de procedure door direct naar de Raad van State te gaan. Andere discussies zijn relevant maar worden niet behandeld in het kader van de PCR.

Gedeputeerde Olthof erkent de worsteling met alternatieven en de vraag of het huidige plan voldoende is. Hij ontvangt input van bewoners, vakbonden en verschillende belanghebbenden en begrijpt de behoefte aan vertrouwen in de provincie als betrouwbare overheid. Hij benadrukt dat de provincie moet staan voor wat ze zegt en voor wat de wetten en regels voorschrijven. Als er morgen een ander plan komt dat breed gedragen wordt, staat hij daar open voor. De rol van de provincie is echter om te bepalen wat hun positie en verantwoordelijkheid is. Hij waardeert de scherpe volksvertegenwoordigers, zoals in dit geval de Partij voor de Dieren, die terecht aangaven dat de definitie van groen staal nog niet voldoende duidelijk is. Dit wordt momenteel onderzocht in het proces met de Milieueffectrapportage (MER), waarbij ook de gezondheidseffecten zorgvuldig moeten worden beoordeeld voordat vergunningen worden verleend.

Gedeputeerde Olthof benadrukt dat de provincie geen subsidies verstrekt voor groen staal en dat de feiten zijn dat de provincie de vergunning moet verlenen. Hij legt uit dat de provincie altijd heeft gezegd dat er aanvullende garanties nodig zijn vanuit het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK), die zullen worden gekoppeld aan de maatwerkafspraken. Als er een partij is die extra eisen wil stellen aan het type en de omvang van de fabriek, dan is dat EZK. Hoewel de gedeputeerde het graag anders zou willen, is het wel de bevoegdheid van de provincie om de vergunningsaanvraag te beoordelen op basis van wet- en regelgeving.

Gedeputeerde Olthof erkent dat er vaak is gesproken over de noodzaak om de wet- en regelgeving te herzien om de gezondheid beter te beschermen en een belangrijkere rol te geven in de normen en regelgeving. Hij blijft zich inzetten en lobbyen in Den Haag om dit te realiseren, en hij pleit zelfs voor een herziening van het hele systeem van milieuregelgeving, met name voor grote industrieën zoals Tata Steel. Hij vraagt zich af of het systeem niet op een andere manier moet worden ingevuld en of er op een andere manier naar gekeken moet worden. Echter, op dit moment geldt de bestaande regelgeving. Wanneer Tata Steel een vergunningsaanvraag indient, zal deze worden beoordeeld door de Omgevingsdienst om te bepalen of een vergunning kan worden verleend, los van persoonlijke voorkeuren.

Statenlid **Kostić** (PvdD) uit onbegrip over de houding van het college van Gedeputeerde Staten dat steeds weer aangeeft beperkte mogelijkheden te hebben. De spreker herinnert zich dat dit argument in het verleden ook al werd gebruikt door GS, waarbij ze zeiden dat bepaalde zaken niet binnen hun bevoegdheid vielen en dat het aan andere partijen lag. Statenlid Kostić vraagt zich af waarom de gedeputeerde niet meer de regierol neemt en zegt: "Laten we nu eens meer stimuleren om alternatieve scenario's te onderzoeken en meer zekerheid te krijgen voor de gezondheid." Het Statenlid vraagt of het klopt dat het plan samen met Tata Steel is opgesteld en begrijpt niet waarom GS de nieuwe Statenleden het idee geeft dat ze eigenlijk niets kunnen doen.

Gedeputeerde **Olthof** vraagt aan de Partij voor de Dieren wat ze precies van Gedeputeerde Staten verwachten. Hij waardeert de juridische kennis en de inzet van de Partij voor de Dieren, maar stelt de vraag of zij van hem verwachten dat hij meer kan toezeggen dan wat hij nu al doet. Hij vraagt of hij bijvoorbeeld tegen Tata Steel kan zeggen dat ze geen staal meer mogen produceren en iets anders moeten doen, zoals het bouwen van een kleinere fabriek. Hij vraagt of hij die bevoegdheid heeft en wat de verwachtingen van de Partij voor de Dieren zijn.

Statenlid **Kostić** (PvdD) benadrukt dat de gedeputeerde de vraag ontwijkt, maar vraagt toch om een antwoord. Ze wijst erop dat de gedeputeerde juridisch gezien wel de ruimte heeft om extra voorkeuren uit te spreken en opdrachten te geven voor bijvoorbeeld een onderzoek naar alternatieven. De spreker is van mening dat de gedeputeerde niet moet beweren dat dit niet mogelijk is en dat hij zich te veel laat leiden door wat Tata Steel zegt. Volgens haar kan het wel anders, zoals eerder is aangetoond. Ze nodigt de gedeputeerde uit om het debat hierover te voeren.

Gedeputeerde **Olthof** begrijpt het standpunt van Statenlid Kostić, maar benadrukt dat hij als overheid wil kunnen waarmaken wat hij belooft. Hij legt uit dat hij geen instrumenten heeft om Tata Steel te dwingen tot verandering, zelfs als er onderzoeken worden uitgevoerd naar alternatieve scenario's. Hij wijst erop dat de 8 miljoen ton staal al vergund is en dat hij die situatie niet kan veranderen. Hij benadrukt dat de aanvullende gezondheidseisen en andere voorwaarden mogelijk gekoppeld moeten worden aan de subsidieregeling en maatwerkafspraken door het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK), aangezien hij binnen het wettelijk kader een vergunningaanvraag moet beoordelen. Hij stelt dat de politieke discussie over wenselijkheid gevoerd kan worden, maar dat het belangrijk is om als provincie in het kader van een betrouwbare overheid vast te houden aan de rol en bevoegdheden die binnen dat kader liggen.

Mevrouw **Uiterwijk** (JA21) merkt op dat de gedeputeerde aangeeft tegen de grenzen van de wet- en regelgeving aan te lopen. Tegelijkertijd wijst ze op het kritische rapport van de Onderzoeksraad voor Veiligheid (OVV) en de reactie van de gedeputeerde daarop, waarin de gedeputeerde aangeeft opnieuw te kijken naar mogelijkheden om de leefomgeving beter te beschermen, samen met de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied. De spreker vraagt om opheldering over deze discrepantie tussen de opmerkingen van de gedeputeerde en de reactie op het OVV-rapport.

Gedeputeerde **Olthof** geeft aan dat er nog een uitgebreide reactie zal komen op het rapport van de Onderzoeksraad voor Veiligheid. Hij merkt op dat het OVV-rapport weliswaar aangeeft dat er meer gedaan zou moeten worden, maar zonder concrete oplossingen. Hij benadrukt dat de provincie en hijzelf altijd bereid zijn om te leren en te kijken naar mogelijke extra maatregelen. Hij pleit ook voor herziening van de wet- en regelgeving samen met het Rijk. Hij erkent echter dat er ook beperkingen zijn binnen het huidige

kader van de wet- en regelgeving waarmee hij rekening moet houden. De gedeputeerde geeft aan dat de overheid en de provincie bereid zijn om lessen te leren en op een andere manier te handelen, maar dat ze tegelijkertijd geconfronteerd worden met de bestaande beperkingen.

Mevrouw **Koning-Hoeve** (CDA) stelt de vraag of dezelfde drie opties die worden genoemd voor stikstofreductie in de agrarische sector (stoppen, verplaatsen of innoveren) ook van toepassing zijn op Tata Steel. Ze geeft aan dat ze deze vraag stelt om zich een beeld te vormen, zonder dat ze per se voor of tegen is.

Gedeputeerde **Olthof** legt uit dat dezelfde stikstofeisen gelden voor Tata Steel. Hij verwijst naar de investering van 250 miljoen euro die momenteel plaatsvindt bij Tata Steel, waarbij eerst de ontstopping en vervolgens de stikstofreductie worden aangepakt. Hij benadrukt dat Tata Steel ook verantwoordelijk is voor het verminderen van de stikstofuitstoot en dat hierin wordt geïnvesteerd. Hij merkt op dat de keuze om Tata Steel te onteigenen een afweging is die door de regering in Den Haag moet worden gemaakt en dat indien deze keuze wordt gemaakt, het Rijk de middelen moet hebben om Tata Steel volledig schadeloos te stellen. Hij legt uit dat de prioriteit momenteel ligt bij gezondheid, maar dat de stikstofreductie op korte termijn wel zal plaatsvinden.

Gedeputeerde Olthof geeft aan dat de provincie geen subsidie verstrekt aan Tata Steel en dat de maatwerkafspraken en financiële kwesties worden behandeld door het ministerie van EZK, ook in overleg met India. De gedeputeerde benadrukt dat hij geen contact heeft met India over financiële zaken of garantiestellingen. De gedeputeerde legt uit dat de provincie wel nauw samenwerkt met EZK en het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (I&W) om ervoor te zorgen dat het totale plaatje klopt. Hij geeft aan dat ze in de afgelopen jaren hebben geleerd dat ze breder gebruik moeten maken van de kennis van omgevingsdiensten en andere adviseurs. Hij benadrukt dat de samenwerking met deze instanties essentieel is omdat zij de expertise binnen Nederland kunnen bundelen.

Gedeputeerde Olthof geeft aan dat de haalbaarheid van de planning voor een schone en groene fabriek zeer spannend is en dat hij niet kan garanderen dat het zal worden gehaald. Hij benadrukt echter dat ze zich voor de volle 100% en zelfs 200% zullen inzetten om ervoor te zorgen dat een schone en groene fabriek gerealiseerd wordt. Hij erkent dat er risico's en onzekerheden zijn, maar ze zullen hun uiterste best doen om die risico's te minimaliseren. Hij benadrukt dat als Tata Steel er niet in slaagt om groen en schoon te worden, zij een groot probleem hebben, aangezien er alleen ruimte is voor Tata Steel als ze aan deze voorwaarden voldoen. Hij legt de verantwoordelijkheid hiervoor bij Tata Steel zelf, aangezien zij de veranderingen moeten bewerkstelligen.

Gedeputeerde Olthof legt uit dat, ongeacht of er wel of geen PCR is, de inspraakprocedure en het participatietraject hetzelfde blijven. Ook de vergunningaanvraag blijft hetzelfde. Het enige verschil is dat de beroepsprocedure wordt vervangen door een directe gang naar de Raad van State. Daarnaast worden alle losse vergunningstrajecten samengebracht in één gecoördineerde aanvraag.

Gedeputeerde Olthof benadrukt dat het sluiten van kookgasfabriek 2 niet ter discussie staat in de planning van Tata Steel, net als het sluiten van de hoogoven. Het lopende onderzoek heeft geen betrekking op dit specifieke punt en moet niet worden vermengd met de vergunningaanvraag voor

HeraCless–Groen Staal. Het onderzoek richt zich op overtredingen met betrekking tot de uitstoot van rauwe kooks op kookgasfabriek 2. Als er een duidelijke uitspraak en helderheid is, zal de Omgevingsdienst bij het vollopen van de last onder dwangsom maatregelen nemen met betrekking tot kookgasfabriek 2. Deze kwestie staat los van het lopende traject en mag niet worden vermengd met financiële overwegingen.

De heer **Kanik** (D66) merkt op dat hij van de gedeputeerde Olthof heeft gehoord dat de kookgasfabriek losstaat van de plannen. Hij is echter van mening dat de haalbaarheid van de plannen juist afhankelijk is van de sluiting van de kookgasfabriek in 2029. Mocht de sluiting door handhaving onverhoopt eerder plaatsvinden, dan zou dit waarschijnlijk invloed hebben op het groen staalplan. De heer Kanik begrijpt daarom niet helemaal de redenering van de gedeputeerde Olthof.

Gedeputeerde **Olthof** hoopt dat het begrijpelijk is dat hij de vergunningaanvraag voor groen staal niet wil vermengen met het openhouden van de kookgasfabriek wanneer er overtredingen plaatsvinden. Hij benadrukt dat als ze besluiten de vergunning in te trekken, dit een probleem kan veroorzaken voor Tata Steel. Hij vindt het belangrijk om consequent te blijven in wat de provincie doet en merkt op dat het openhouden van de kookgasfabriek, omdat er groen staal geproduceerd wordt, waarschijnlijk niet wordt ondersteund door de bewoners.

De heer **Kanik** (D66) concludeert dat de gedeputeerde Olthof zijn woorden omdraait. De spreker wilde juist duidelijk maken dat als de kookgasfabriek eerder moet sluiten, dit een probleem kan vormen voor Tata Steel en het groen staalplan niet gerealiseerd kan worden.

Gedeputeerde **Olthof** benadrukt dat het niet wenselijk is om de kookgasfabriek open te houden ondanks overtredingen om uiteindelijk groen staal te realiseren. Hij hoopt dat Provinciale Staten daarmee niet akkoord zou gaan.

Gedeputeerde Olthof benadrukt dat er nog veel onzekerheden zijn en dat er verschillende onderzoeken plaatsvinden om de impact op de gezondheid vast te stellen. Er wordt hard gewerkt door het Rijk, de provincie en de omgevingsdienst om de juiste onderzoeken uit te voeren. Het doel is om zo snel mogelijk resultaten te behalen voor de gezondheid. Een belangrijke vraag is wat het feitelijke effect van de nieuwe fabriek op de gezondheid zal zijn, en dit is iets waar I&W ook toezeggingen over heeft gedaan.

Gedeputeerde Olthof legt uit dat het niet mogelijk is om alle gezondheidsaspecten in de vergunning af te dwingen. Er is een belangrijke vraag over wat als "gezond genoeg" wordt beschouwd en in hoeverre gezondheidsnormen voldoende zijn geformuleerd om ze in de vergunning op te nemen. Hoewel er gestreefd wordt naar de advieswaarden van de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO), is dit nog geen officiële normering van de WHO. De gedeputeerde benadrukt dat als ze de WHO-advieswaarden willen naleven, ze ook maatregelen moeten kunnen nemen om dit af te dwingen. Het doen van loze beloftes is niet voldoende; er moeten instrumenten en handhavingsmechanismen beschikbaar zijn. Dit betekent dat het huidige systeem van wet- en regelgeving moet worden bekeken en indien nodig aangepast om aan de ambitie te voldoen en handhaving mogelijk te maken.

De heer **Kanik** (D66) wijst erop dat het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL) een ander beeld schetst. Volgens het PBL worden de CO₂-doelstellingen niet gehaald en zou er juist direct moeten worden

overgeschakeld op waterstof. Hij vraagt zich af hoe zich dit verhoudt tot wat de gedeputeerde zojuist heeft gezegd.

Gedeputeerde **Olthof** benadrukt dat hij niet verantwoordelijk kan worden gehouden voor uitspraken van andere partijen. Hij legt uit dat Tata Steel verantwoordelijk is voor de reductie van 5 megaton CO₂-uitstoot en dat zij hierop beoordeeld zullen worden, niet door de provincie, maar door het Rijk. Hij verwijst naar een technische presentatie waarin is bevestigd dat Tata Steel deze doelstelling zal halen. Als ze de doelstelling niet halen, zullen ze erop worden aangesproken en geconfronteerd worden met een CO₂-boete die aanzienlijk zal zijn en mogelijk zal worden aangepast. EZK zal hen ook aanspreken als ze de doelstelling niet behalen.

Gedeputeerde Olthof erkent het belang van een brede maatschappelijke discussie en geeft aan dat hij deze discussie ook voert met zijn collega's van de IJmondgemeenten, waar de toekomst van de IJmond en met name Tata Steel worden besproken. Echter, de gedeputeerde benadrukt dat hij deze discussie niet kan vermengen met onrealistische verwachtingen. Als bevoegd gezag heeft hij de verantwoordelijkheid om vergunningen te beoordelen op basis van wet- en regelgeving.

Gedeputeerde Olthof wijst erop dat er onduidelijkheid is over de € 6,5 miljard en dat het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat heeft toegegeven dat er misverstanden zijn ontstaan. Hij heeft begrepen dat de € 6,5 miljard gebaseerd is op de totale investering en niet specifiek op de investering die EZK zal doen of de mogelijke bijdrage vanuit de overheid. De gedeputeerde geeft aan dat er nog geen duidelijkheid is over de precieze bijdrage en de voorwaarden ervan.

Gedeputeerde Olthof heeft gesproken met de directeur van Tata Steel over de deadline van het Nationaal Herstelplan (NHD). Hij heeft gevraagd waarom er vertraging is in het realiseren van groen staal, terwijl er urgentie gevoeld wordt door de verschillende belanghebbenden. Er zijn een aantal thema's geclusterd, zoals het gebruik van gerecycled staal, op basis waarvan Tata Steel verdiepende gesprekken wil voeren met stakeholders, bewoners en andere partijen die eerder hebben geparticipeerd. Dit vergt meer tijd. Tata Steel heeft aangegeven dat ze deze extra tijd nodig hebben en dat dit niet leidt tot vertraging in het sluiten van de kookgasfabriek en hoogoven. Gedeputeerde Olthof heeft dit bevestigd gekregen tijdens het gesprek. Hij benadrukt dat het proces zorgvuldig moet verlopen, maar dat dit geen invloed mag hebben op de planning van Tata Steel voor de sluiting van de kookgasfabriek en de hoogoven.

Mevrouw **Uiterwijk** (JA21) vraagt of als de vertraging geen invloed heeft op de planning, er extra en snellere inzet van de omgevingsdiensten moet worden gevraagd. Momenteel zijn deze diensten namelijk overbelast vanwege het project van vergunningverlening.

Gedeputeerde **Olthof** geeft aan dat de omgevingsdienst niet harder hoeft te werken of meer moet doen vanwege de extra tijd die Tata Steel neemt voor participatie. Hij is niet op de hoogte van de impact op het proces en de mogelijke vertraging die hierdoor kan ontstaan. Er vinden deze week gesprekken plaats door EZK met India om meer duidelijkheid te krijgen om uiteindelijk een gedegen NHD op te stellen. De gedeputeerde kan op dit moment nog niet overzien of de vertraging zal leiden tot een ander participatietraject of een andere vergunningaanvraag.

Gedeputeerde Olthof benadrukt dat er voortdurend gestreefd wordt naar het verminderen van negatieve gezondheidseffecten. De focus ligt op het zo snel mogelijk terugdringen van deze effecten.

Gedeputeerde Olthof herkent dat de regelgeving verouderd is en is het ermee eens dat deze moet worden herzien. Hij benadrukt echter dat het aanpassen van de regelgeving ook de medewerking van andere partijen vereist. De provincie zal echter niet aarzelen om waar mogelijk zelf de regelgeving aan te passen.

Wat betreft de Omgevingsvisie stelt de gedeputeerde dat deze niet de mogelijkheid biedt om de productie terug te dringen. Zelfs als er een andere Omgevingsvisie is waarin dit expliciet wordt vermeld, heeft Gedeputeerde Staten niet de bevoegdheid om de productie van Tata Steel te verlagen. De gedeputeerde staat open voor juridisch advies, maar op dit moment heeft hij geen bevoegdheid, ongeacht de Omgevingsvisie, om de productie van Tata Steel te verminderen.

Gedeputeerde Olthof is niet op de hoogte van de uitspraak dat Tata India geen investering in Europa doet. Hij heeft hierover geen contact gehad met India, maar dit valt onder de verantwoordelijkheid van het ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK). Hij benadrukt dat het niet verstandig is om het proces nu stop te zetten zonder duidelijkheid. Bij de definitieve vergunningaanvraag, die naar verwachting begin 2024 of eind 2023 zal plaatsvinden, zal Tata Steel waarschijnlijk geen vergunning aanvragen als er geen duidelijkheid is over de financiering van het project. Het is dus belangrijk om door te gaan met het proces en de benodigde informatie te verkrijgen, inclusief gegevens over de gezondheidseffecten, voordat een definitieve vergunning wordt verleend.

Wat betreft de verschillen tussen de metingen van het RIVM, andere partijen en Tata Steel zelf, erkent de gedeputeerde dat dit tot frustratie heeft geleid. Er zijn extra middelen beschikbaar gesteld voor onafhankelijk onderzoek door de omgevingsdienst, om zo meer onafhankelijke metingen uit te voeren. Het blijft echter frustrerend dat er constant verschillen zijn. De gedeputeerde benadrukt dat het belangrijk is om betrouwbare informatie te hebben en waar nodig aanvullend onderzoek te doen. Hoewel er extra onderzoek wordt uitgevoerd, kan dit niet alle externe metingen dekken. Een systeemverandering is nodig om alle metingen van Tata Steel zelf over te nemen, maar dat zou een grootschalige herstructurering vereisen en andere middelen van het Rijk. Het huidige systeem in Nederland is niet gebaseerd op het overnemen van alle metingen van individuele bedrijven.

Gedeputeerde Olthof heeft inmiddels de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied (NZKG) gesproken over de incidenten die afgelopen weekend hebben plaatsgevonden. De omgevingsdienst is direct begonnen met aanvullend onderzoek naar deze voorvallen. Er wordt breed gekeken naar de gevolgen en mogelijke sancties vanuit de omgevingsdienst tegen Tata Steel. Er wordt onderzocht wat er precies heeft plaatsgevonden en welke maatregelen er genomen kunnen worden.

Gedeputeerde Olthof geeft aan dat het hanteren van een normafnamequota voor gezondheid een uitdaging is. Het is niet de bedoeling om elk jaar een vermindering in productie te eisen. In plaats daarvan wil de provincie op basis van de beste beschikbare technieken en duidelijke regelgeving, gezondheidsnormen vaststellen waaraan Tata Steel moet voldoen in de vergunning. Er zal geen sprake zijn van een glijdende schaal. Wat betreft het gebruik van 'stokken' om mee te slaan, benadrukt de gedeputeerde dat deze al volop worden ingezet. Het Rijk, vertegenwoordigd door EZK, hanteert maatwerkafspraken en er wordt strenger opgetreden tegen overtredingen. In het nieuwe traject zal de

handhaving nog strikter zijn om ervoor te zorgen dat Tata Steel zich aan de vergunning houdt, en als er overtredingen plaatsvinden, zal de provincie bereid zijn om passende maatregelen te nemen.

De heer **Klein** (ChristenUnie) benadrukt dat hij het niet had over een 'stok om mee te slaan', maar eerder over een 'stok achter de deur'. Hij vraagt zich af of er een specifieke datum kan worden vastgesteld waarop Tata Steel beperkt wordt in het uitstoten van stoffen. Bijvoorbeeld in 2029, wanneer de nieuwe waterstoffabriek naar verwachting operationeel is, zou er een duidelijke grens moeten worden gesteld.

Gedeputeerde **Olthof** geeft aan dat hij de vraag of hij juridisch kan afdwingen dat de beperking in uitstoot vanaf 2029 plaatsvindt, als cruciaal beschouwt. Hij is bereid hierop terug te komen met een schriftelijke reactie, omdat hij wil onderzoeken of hij dit ook daadwerkelijk kan waarmaken.

De gedeputeerde legt uit, in reactie op de vraag van Volt, dat er een onderscheid is tussen het participatie- en MER-onderzoekstraject en het proces van vergunningsverstrekking. Tijdens het participatietraject worden kaders vastgesteld en worden onderzoeksaspecten en betrokkenheid van belanghebbenden bepaald. Echter, de uiteindelijke vergunningsverstrekking is geen participatietraject, maar wordt uitgevoerd door de omgevingsdienst op basis van wettelijke regelgeving. Het milieueffect en mogelijke alternatieven worden meegenomen bij de vergunningsverstrekking, maar de besluitvorming valt niet onder de verantwoordelijkheid van Provinciale Staten.

De **voorzitter** stemt samen met de commissie af welke moties als afgedaan kunnen worden beschouwd:

- Motie 14 kan als afgedaan worden beschouwd. Dit wordt doorgeleid naar het presidium.
- Motie 170, de VVD en D66 beschouwen deze motie als niet afgedaan, omdat de gedeputeerde heeft aangegeven de gevraagde antwoorden voor eind 2023 beschikbaar te hebben. Aangezien deze antwoorden de kern van de motie vormen, willen de fracties hierop wachten.
- Motie 23 wordt als niet afgedaan beschouwd. De gedeputeerde zal de betreffende informatie nogmaals doen toekomen aan Provinciale Staten. Tijdens de eerstvolgende inhoudelijke commissievergadering zal worden besproken of deze informatie afdoende is om te motie af te kunnen doen.

Gedeputeerde Staten zal voor de moties 23 en 170 een nieuw afdoeningsvoorstel indienen.

Tweede termijn commissie

De heer **Kanik** (D66) heeft twee vragen die nog openstaan. Ten eerste gaat het over het participatietraject waar Tata Steel beweert dat Gedeputeerde Staten het heeft vastgesteld en dat er geen criteria vooraf zijn opgenomen. De heer Kanik wil graag weten hoe GS hier tegenaan kijkt. Ten tweede heeft de spreker vragen over het ontwerpbesluit. D66 begrijpt niet waarom GS dat mandaat nodig heeft en waarom het niet mogelijk is om het uit het besluit te laten en eventuele veranderingen in de toestemming gewoon aan Provinciale Staten voor te leggen.

De heer **Roosendaal** (VVD) dankt voor de duidelijke beantwoording. De VVD benadrukt dat Provinciale Staten instemmen met de plannen van Tata Steel, omdat de volksgezondheid voor hen voorop staat. Hij vraagt of er onderzoek is gedaan naar de haalbaarheid van de gestelde doelstellingen, hoe deze zullen worden gemeten en wat de consequenties zijn als bepaalde mijlpalen niet op tijd worden gehaald. Hij wil

ook weten hoe Provinciale Staten hierbij betrokken zullen worden en wat de impact zal zijn op het aanspreken van Tata Steel. Hij geeft aan dat de motie hierover belangrijk is om duidelijkheid te krijgen over de stappen die worden genomen en de resultaten die worden verwacht. Dat is ook de reden waarom de heer Roosendaal deze motie wil aanhouden.

Mevrouw **Uiterwijk** (JA21) merkt op dat de onduidelijkheid rondom de groene staalroute juist groter lijkt te zijn geworden, aangezien de NRD is uitgesteld en Tata Steel heeft aangegeven de plannen te willen wijzigen. Ze benadrukt dat het afschuiven van verantwoordelijkheden tussen provincie, Rijk en Europa frustrerend is en dat het beter zou zijn als er één orgaan verantwoordelijk zou zijn. Ze vraagt hoe maatwerkafspraken worden geborgd in de vergunningen, aangezien deze afspraken bij EZK worden gemaakt, maar de vergunningverlening door de provincie wordt gedaan.

Daarnaast wil mevrouw Uiterwijk weten of GS kan garanderen dat HeraCless en de PCR geen invloed zullen hebben op de intrekking van de vergunning voor de kookgasfabriek 2 op basis van overtredingen. Ze vraagt ook of het onderzoek van HeraCless niet opnieuw problemen zal veroorzaken, omdat er op termijn een oplossing wordt gevonden.

Tot slot benadrukt de spreker dat er volgens haar nog steeds niet genoeg wordt gedaan, omdat de provincie tegen grenzen aanloopt en dat ze hoopt op een proactieve houding en creatieve oplossingen om de gezondheid op korte termijn aan te pakken.

De heer **Teeuwen** (BBB) bedankt voor de heldere uitleg en toelichting. De spreker heeft nog steeds zorg over de financiering. Hij begrijpt dat er mogelijkheden zijn om een controle op financiering uit te voeren wanneer de vergunning wordt voorgelegd, maar vraagt of dit niet geldt voor de PCR. Hij vraagt zich af of de PCR gewoon moet worden uitgevoerd zonder controle op financiering. Daarnaast informeert de BBB ook naar de leges die Tata Steel betaalt in verhouding tot de investeringen die worden gedaan in het ambtenarenapparaat.

Mevrouw **Van der Helm–Chandansingh** (50PLUS) geeft aan nog niet overtuigd te zijn of 50PLUS meegaat met de Provinciale Coördinatie Regeling. 50PLUS maakt zich zorgen over de gezondheid van de omwonenden en de waarborging van het participatietraject. Hoewel de regeling niet strikt noodzakelijk is, wil ze deze regeling toch achter de hand houden om de gedeputeerde te motiveren meer aandacht te besteden aan deze kwesties. Ze benadrukt dat de Omgevingswet al is goedgekeurd, waardoor de regeling niet essentieel lijkt.

Gedeputeerde **Olthof** benadrukt dat gezondheid de nodige aandacht heeft, zowel van Provinciale Staten als van Gedeputeerde Staten. Hij legt uit dat de Provinciale Coördinatie Regeling niet nodig zal zijn als de invoering van de Omgevingswet doorgaat, maar dat de procedure alsnog gevolgd moet worden als de wet niet doorgaat. Hij geeft toe dat hij niet zeker weet wat de impact daarvan zal zijn.

Mevrouw **Van der Helm–Chandansingh** (50PLUS) zal het fractiebesluit heroverwegen.

Gedeputeerde **Olthof** benadrukt dat de fracties over hun eigen keuzes gaan.

De gedeputeerde legt uit dat Tata Steel duidelijkheid nodig heeft over de subsidie vanuit het Rijk voor Tata Steel om het totale verhaal rond te krijgen. De gedeputeerde heeft ook gezegd dat de provincie op

dit moment al geld investeert in de vergunningverlening, toezicht en handhaving. Er zijn afspraken gemaakt met Tata Steel voor bijdragen met betrekking tot groen staal en het HeraCless-traject. Daarnaast heeft de provincie leges opgelegd aan Tata Steel voor de vergunningaanvraag en is er een aanvullende bijdrage aangevraagd bij het Rijk vanuit het Klimaatfonds. Hoewel de exacte bedragen nog niet compleet zijn, is er in ieder geval een bijdrage vanuit het Rijk voor dit traject. Deze bijdrage heeft echter niets te maken met de vergunning zelf. Als de vergunning niet wordt aangevraagd, hoeft Tata Steel ook geen leges te betalen.

De heer **Teeuwen** (BBB) vraagt of het klopt dat na de PCR een financieringstoets wordt gedaan of het hele project gefinancierd kan worden. En als dat niet het geval is, dat de vergunning dan niet wordt afgegeven.

Gedeputeerde **Olthof** verduidelijkt dat de provincie niet verantwoordelijk is voor de financiering voor de vergunningaanvraag. Er is geen check of controle vanuit de provincie op de financiering van de vergunning.

Gedeputeerde Olthof legt uit dat de provincie niet de middelen heeft, zoals een Klimaatfonds, om een bijdrage te leveren aan Tata Steel. De verantwoordelijkheid voor financiering ligt bij EZK, dat bedragen beschikbaar heeft om bedrijven te stimuleren. Er wordt benadrukt dat dit geen afschuiven is, maar dat de overheid verschillende verantwoordelijkheden heeft.

Daarnaast heeft de gedeputeerde verduidelijkt dat maatwerkafspraken aparte trajecten zijn en geen onderdeel uitmaken van een vergunningentraject. Maatwerkafspraken worden vastgelegd in een aparte overeenkomst tussen het Rijk en Tata Steel om ze afdwingbaar te maken. Er is geen ruimte om maatwerkafspraken op te nemen in een vergunning.

Mevrouw **Uiterwijk** (JA21) stelt de vraag hoe de provincie op de vergunning kan handhaven als de maatwerkafspraken niet in de vergunning zijn opgenomen.

Gedeputeerde **Olthof** heeft aangegeven dat de maatwerkafspraken uiteindelijk door het Rijk worden vastgelegd in een afdwingbare overeenkomst. Hij heeft aangegeven bereid te zijn om de maatwerkafspraken in de vergunning op te nemen als Provinciale Staten aan kunnen tonen dat dat mogelijk is. De gedeputeerde benadrukte dat de maatwerkafspraken een apart traject zijn. De gedeputeerde heeft er steeds bij EZK op aangestuurd dat de maatwerkafspraken middels een overeenkomst tussen EZK en Tata Steel kunnen worden afgedwongen.

De heer **Roosendaal** (VVD) merkt op dat de maatwerkafspraken die het Rijk met Tata Steel maakt, losstaan van de vergunningen, maar waarschijnlijk niet losstaan van de financiering die het Rijk aan Tata Steel verstrekt. Hij veronderstelt dat als Tata Steel niet voldoet aan de maatwerkafspraken, het Rijk daar financiële consequenties aan kan verbinden. Hij stelt ook dat hetzelfde zou moeten gelden voor de verlaging van de productie. Hij uit bezorgdheid over de mogelijkheid dat bij een toename van het gebruik van schroot de productie weer kan worden verhoogd, vergelijkbaar met de situatie bij innovatie op Schiphol. De heer Roosendaal suggereert dat het Rijk in de maatwerkafspraken deze aspecten zou moeten

overwogen en dat de gedeputeerde dit aan het Rijk zou kunnen meegeven als Provinciale Staten dat besluiten.

Gedeputeerde **Olthof** geeft aan dat hij de technische vraag over het gebruik van meer schroot zal uitzoeken en schriftelijk zal terugkomen op dit onderwerp.

De gedeputeerde benadrukt dat er altijd is gepleit voor afdwingbare maatwerkafspraken en dat er duidelijke voorwaarden moeten worden gesteld voor gezondheid en andere aspecten. Er worden afspraken gemaakt en vastgelegd in de overeenkomst, zodat deze kunnen worden afgedwongen en er consequenties zijn als niet aan de afspraken wordt voldaan. De gedeputeerde bevestigt dat de haalbaarheid van de doelstellingen zoveel mogelijk in de vergunning zal worden vastgelegd en dat goede maatwerkafspraken nodig zijn om deze af te dwingen. Daarnaast wordt toegezegd dat Provinciale Staten regelmatig geïnformeerd zullen worden en dat bij grote veranderingen of verschuivingen daarover gecommuniceerd zal blijven worden.

De gedeputeerde legt uit dat de coördinatieregeling betrekking heeft op meerdere vergunningen. Hij geeft aan dat het mandaat niet wordt weggegeven, maar dat het gaat om een klein onderdeel van de vergunningen. Hij benadrukt dat het proces van vergunningstoekenning nog steeds moet voldoen aan wet- en regelgeving. Als er een onderdeel is dat mogelijk onder de coördinatieregeling moet vallen, zou hier apart toestemming voor moeten worden gevraagd. Hij wijst er echter op dat dit het proces ingewikkelder kan maken en dat het hem niet verstandig lijkt om dit te doen. De gedeputeerde hoort graag als er vanuit Provinciale Staten zwaarwegende bezwaren hierover zijn. Aanvullend merkt de gedeputeerde op dat de specifieke vergunningen die momenteel onder de regeling vallen ook niet individueel zijn besproken.

De gedeputeerde geeft aan dat de evaluatiecriteria hier niet zijn opgenomen. De gedeputeerde benadrukt dat het proces nog steeds wordt getoetst aan het provinciaal beleid en dat er enkele criteria zijn opgenomen. De gedeputeerde geeft aan dat het hem niet handig lijkt om nu een nieuwe participatieovereenkomst op te stellen, maar dat hij wel zal terugkomen op hoe de evaluatie van het participatietraject op een goede manier kan worden uitgevoerd. Hij verzekert dat dit ook een afspraak is met Tata Steel en dat hij ervoor zal zorgen dat dit wordt vastgelegd en dat Provinciale Staten hierover wordt geïnformeerd.

De voorzitter constateert dat dit onderwerp voldoende is besproken. De voordracht PCR HeraCless–Groen Staal Tata Steel, Start procedure projectbesluit zal als bespreekstuk worden geagendeerd voor de Provinciale Statenvergadering van 30 mei 2023.